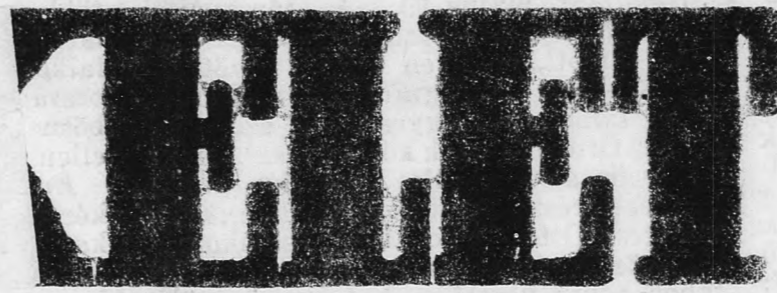

Ritorna. Lama: O mare... 12: Déli harangszó... 13: Pontos időjelentés... 14: Hírek... 15: Szimfonikus hangv.

III. évfolyam • szám 119
1930. május 31
Szombat
3690 év Szivan 3

Ramasetter Robert
BUDAPEST

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Aranykorlatos és Kisebbségi...
Aranykorlatos és Kisebbségi...
Aranykorlatos és Kisebbségi...

Aranykorlatos és Kisebbségi...
Aranykorlatos és Kisebbségi...
Aranykorlatos és Kisebbségi...

Az angol politika két arca

Írta: Marton Ernő

Pontosan két héttel ezelőtt az angol kormány egy rendeletet bocsátott ki, amelynek példátlan hatása volt világszerte. Az öt világrész minden nagyobb centrumában hatalmas népgyűléseket rendeztek, amelyek elkeseredetten tiltakoztak a rendelet ellen. Minden előkészítés és felszólítás nélkül, spontán gyűltek össze a tömegek, hogy kifejezést adjanak mélyeséges megdöbbenésüknek az angol kormány igazságtalan és felháborító rendelete miatt. A londoni gyarmatiügyi hivatal ezekben a napokban a táviratok ezreivel árasztották el, amelyekben energikusan követelik a rendelet visszavonását.

Mit tartalmazott a rendelet, amely szerte az egész világon ilyen elemmentaris tiltakozást váltott ki? Első látásra jelentéktelen ügy. Palesztina fő-kormányzója a múlt hónapban 3300 bevándorlási engedélyt adott ki zsidó chaluok részére. A londoni gyarmatiügyi hivatal ezekből az ugynevezett bevándorlási certifikátokból körülbelül 2300-at visszavont és csak 950 embernek engedte meg a Palesztinába való bevándorlást. A gyarmatiügyi hivatal felelős vezetője ugyanakkor kijelentette, hogy ez az intézkedés csak átmeneti jellegű és remélhetőleg néhány hónap múlva hatályon kívül lesz helyezve. Látszólag tehát nem is olyan égbekiáltó ez a rendelkezés. Azt is kérdezhett valaki, hát olyan nagy katasztrófa az, ha 2300 ember félévvel később fog Palesztinába kivándorolni? Mi indokolja tehát a felháborodásnak és elkeseredett tiltakozásnak azt az elemmentaris viharát, amely a világ egész zsidóságából spontán tört elő?

Itt nem arról a 2300 chaluokról van szó, aki uttrakészen várta a boldog pillanatot, hogy Palesztinába mehessen dolgozni és aki most — nem tudni meddig — elvesztette a lehetőségét, hogy életét az ösök megszentelt földjén új alapokra építse fel. Nem erről a 2300 emberrel van szó, bár számunkra minden egyes ember, aki ki akar és ki tud menni Palesztinába dolgozni és még sem megy ki, fájdalmas és pótolhatatlan veszteség. Ami a világ zsidóságának egységes tiltakozását kiváltotta, az nem maga a rendelet, hanem a szellem, amely mögötte meghúzódik és az az új rendszer, amelyet a rendelet sejtetni enged.

Az, ami Palesztina körül az utóbbi hónapokban történt, rendkívül jellemző az angol politikára és minden bevilágít azoknak a metódusoknak rejtelmeibe, amelyekkel a brit világbirodalom kormányozza. Az angol kormány Palesztina tekintetében két ellentétes irányú nyomás alatt áll. Az egyik acionista világszervezet és a zsidó közvélemény nyomása, amely a Balfour-deklarációban és a mandátum-szerződésben foglalt ünnepélyes ígéretek és kötelezettségek beváltását követeli. A másik nyomás az arab világ felől nehezedik Angliára, amely Fesztől Bombayig terjed és igen érzékeny pontokon irritálja az angol imperiumot, mint például Indiában, ahol éppen a mohamedánokra szeretne támaszkodni a brit hatalom. Ezek az indiai mohamedánok a palesztinai arab nacionalisták ügyes propagandájának hatása alatt többiben adtak nyílt kifejezést a palesztinai zsidó nemzeti otthonnal szemben táplált ellenséges érzületüknek és ismételt szölgötték fel az angol kormányt a mandátum-politika feladására. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a vatikáni körök nyomását sem, amely szintén ellenségesen áll szemben a zsidó nemzeti otthon politikájával.

E két nyomás között Anglia a laviro-

zás, az apró engedelmények, az opportunitás politikáját folytatja. Mindig annak a félnek tesz egy-egy engedményt és dob oda valami koncot, amelynek részéről nagyobb nyomás éri és amely oldalról nagyobb veszedelem fenyegeti. Igen figyelemreméltó módon jutott kifejezésre ez a politikai metódus, amely annyira jellemző az egész brit világ-politikára, az arab delegáció mostani londoni tárgyalásain. Az arab delegáció tudvalevőleg követelte a mandátum felfüggesztését és egy demokratikus alapon megválasztott parlament összehívását Palesztinában. Az angol kormány ezt a követelést kategorikusan visszautasította és kijelentette, hogy nem adja fel a mandátumot, már pedig ezen követelések elfogadása lehetetlenné tenné számára, hogy a mandátumból származó kötelezettségeinek eleget tegyen. Május 13-án megszakadtak a tárgyalások az angol kormány és az arab delegáció között. Ugyilátszott, hogy a zsidó álláspont teljes győzelmet aratott. Ez azonban ellenkezett volna az angol politika hagyományos kétkulacsosságával és az arab világ előtt azt a látszatot keltette volna, hogy Anglia teljesen a zsidó álláspontot tette magáévá. Ezt akarta ellensúlyozni a gyarmatiügyi hivatal, amikor egy nappal később, május 14-én visszavonta a chaluok részére kiadott bevándorlási certifikátokat. A gyarmatiügyi hivatal vezetői jól számítottak: a legérzékenyebb ponton mérték csapást a zsidó országépítésre és most elégtellel mutathatnak rá az arabok előtt, hogy ize a zsidókkal szemben még szűkebbültek vagyunk, mint veletek, néztek az elkeseredést és felháborodást, amely a zsidók között uralkodik és lassátok be, hogy nem tudunk eleget tenni a ti követeléseiteknek. Így próbál az angol politika a két nyomás között tovasiklani és így próbálja a lehető legkisebb áldozatokkal fenntartani uralmát Palesztinában.

Valószínű, hogy a brit birodalom szempontjából ez a politika helyes — sőt mi több — hasznos, a mi számunkra azonban egyenesen végzetes és katasztrófális. Ilyen körülmények között nem lehet országot építeni és nem lehet olyan emberfeletti áldozatokra bírni a zsidó népet, amilyen az országépítés megkövetel. Ez a politika lehet Anglia számára hasznos, de feltétlenül erkölcsellenes és az etikai világrenddel ellenkező. Nem lehet az egyik oldalon ünnepélyes szavakkal ígéretek tenni, fenntartani és megerősíteni ezeket az ígéreteket, a másik oldalon pedig olyan intézkedéseket életbeléptetni, amelyek egyértelműek az ígélet visszavonásával. Mert a zsidó nemzeti otthon alapja és létének gyökere a bevándorlás. Mihelyt megszüntetik, vagy súlyosabban korlátozzák a Palesztinába való bevándorlást, megrendül ez az alap, illuzóriussá válik az a gigantikus erőfeszítés, amelyet a zsidó nép Palesztina békés meghódításáért folytat. Nekünk nincsen szükségünk egy csak papíronon létező Balfour-deklarációra, nincsen szükségünk olyan mondatumra, amely csak formailag ismeri el jogainkat, de lényegében megfoszt azoktól. Ilyen körülmények között azt kell mondanunk, jobb ha nincsen semmi. Jobb, ha Anglia visszavonja a Balfour-deklarációt és lemond a mandátumról, mintha ilyen intézkedésekkel meghamisítja annak szellemét és kisiklik a belőle folyó kötelezettségek alól. Ha nem lesz Balfour-deklaráció és nem lesz mandátum, tudni fogjuk, hogy miért kell küzdenünk. Küzdeni fogunk egy új deklarációért, egy új mandátumért, amely becsületesebb, őszintébb és igazabb lesz, mint a mai.

A liberálisok éket akarnak verni a kormánypárt két frakciója között

A parasztpárti vezeték nem akarnak hallani Popovici és D. R. Joani zescu kormánybalépéséről

Bucuresti-Bukarest, május 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberális lapok néhány nap óta egészen új taktikába kezdtek. Különböző kulisszamögötti intrikákkal és ügyesen megfogalmazott lapközleményekkel éket akarnak verni a kormánypárt két frakciója, az egykori nemzeti és az egykori parasztpárt közé. A liberálisok ezzel az akciójukkal a kormány erdélyi hívei között akarnak elégedetlenséget szítani. Tegnap a liberális párt szócsöve már azt a fantasztikus hírt közölte, hogy a két frakció közötti egyenlenség miatt Maniu vissza akar vonulni s a kormányelnöki széket átadja Mihalachenak. Ha a liberális híresztelések ebben a formában nem is felelnek meg a valóságnak, kétségtelen tény az, hogy a kormánypárt két frakciója között egyre több a surlódás.

A kormányát szervezés nehézségei éppen ezekben a surlódásokban gyökeresnek. Maniu az átszervezés során helyet akar biztosítani a kormányban Mihai Popovicinak és D. R. Ioanitescunak. D. R. Ioanitescut a parasztpárt szintén az erdélyiek számlájára könyveli, mert bár regáti politikus, de a fu-zió előtt nem a régi parasztpártnak, hanem az erdélyi nemzeti párt regáti szervezetének volt tagja. A parasztpárti frakció két vezetője, Mihalache és Iunian hallani sem akarnak azonban

Mihai Popovicinak a kormánybalépéséről és még kevésbé arról, hogy D. R. Ioanitescu miniszteri tárcát kapjon. Mihai Popovicit tudvalevőleg a parasztpárt kényszerítette lemondásra, amikor kiderült, hogy az utjonnan megválasztott régensnek rokona. A parasztpárti vezeték olyan erőteljesen ragaszkodtak Mihai Popovicit távozásához, hogy re-kompensációképen — minthogy az erdélyiek egy ilyen pozícióra vesztettek — feláldozták egyik legerősebb emberüket, Iuniant, aki kevéssel Mihai Popovici kiválasztása után lemondott az igazságügyminiszteri tisztjáról. Kétségtelen azonban, hogy a parasztpárti frakció nemcsak a Mihai Popovicinak Sărăteanu régenssel való rokonsága vezette a volt pénzügyminiszter elleni akcióban, hanem az a körülmény is, hogy Madgearu riválist látott Popoviciban. Ez a rivalitás ma is fennáll és Madgearu, akit előszeretettel neveznek pénzügyi diktátornak, semmi áron sem nyugodna bele abba, hogy egy, a gazdasági kérdésekben járatos kollégája üljön még a miniszteri padosorokban.

Ezt az antagonizmust használják ki ügyesen a liberálisok, amikor a két frakció közötti szakadékot még jobban mélyíteni igyekeznek, amivel sikerült újabb nehézségeket gördíteni a kormány átszervezése elé.

Egy néppel és egy nép legszentebb érzéseivel nem szabad olyan csunya játékokat üzeni, mint amilyen Anglia üz velünk. Még akkor sem, ha Angliának pillanatnyi érdeke ezt kívánja. Mely meggyőződésünk ugyanis, hogy a lavirozásnak és kétkulacsosságának ez a politikája végeredményben ellenkezik Anglia igazi és jövőbe ható érdekeivel. Ha momentán nehézségei is vannak Angliának Indiában és kedveskedni szeretne az indiai mohamedánoknak, mégis rövidlátás figyelmen kívül hagyni azt, hogy Anglia ezzel az intézkedéssel a világ egész zsidóságának elkeseredését váltja ki és erkölcsileg egy olyan hátrányos helyzetbe kerül az egész kulturális világ előtt, amely nagyobb veszteséget jelent számára, mint az a pillanatnyi siker, amit ma talán a mohamedánok között elérhet. Indiában meg vannak számlálva a brit uralom napjai s az arabok is az örök ellenséget látják Angliában. Ezeket az organikusnak nevezhető ellentéteket Anglia nem fogja tudni áthidalni soha. Szabad-e ezért a kétes jövőjű kísérletért kockára tenni a zsidó nép barátságát, amely olyan őszintén és bensőségesen nyilatkozott meg s amelynek már nem egyszer látta pozitív hasznát is Anglia? Ez a bevándorlási tilalom alkalmas arra, hogy az utóbbi események hatása alatt erősen megrendült bizalmunk Anglia iránt végleg összeomoljék.

Mi nem fogunk belenyugodni soha abba a Janus-arcu politikába, amelyet Anglia az utóbbi évek során Palesztinában meghonosított s amelynek megkoronázása a mostani bevándorlási tilalom. Nekünk a Balfour-deklaráció és a mandátumszerződés tényleges jogokat biztosít és mi e jogokkal élni akarunk. Nekünk szabad mozgási és fejlődési lehetőségek kellene Palesztinában és — ez a legkevésbé, amit Angliától várhatunk. A mandátum azt írja elő, hogy Angliának pozitív módon kell elősegítenie a zsidó nemzeti otthon felépítését. Mi szerények vagyunk és csak annyit akarunk, hogy ne akadályozza meg azt és ne gördítsen nehézségeket az

országépítés útjába. Ehhez azonban ragaszkodunk és minden eszközzel küzdeni fogunk az olyan politika ellen, amely ezt meg akarja akadályozni.

Ha Anglia most úgy látta jónak, hogy az arab nyomásnak engedjen és ezáltal bennünket legelmeibb és legszentebb jogunkban támadjon meg, akkor nemcsak érezni fogja a zsidó oldalról jövő nyomást is. Ezt a nyomást Anglia eddig nem vette figyelembe és — őszintén megvallva — mi sem éreztettük Angliával. Ma azonban már látja a zsidó közvélemény, hogy a politikában az érzelmek játszó a legkisebb szerepet és a realitások a legnagyobbak. Tisztában vagyunk vele, hogy nyers erővel és fegyverekre támaszkodva nem fogjuk tudni Angliát jobb belátásra kényszeríteni. Nem is akarunk ilyen harcot. De vannak harci eszközök, amelyek erősebbek és hatásosabbak a fegyver vasánál. Lám, Gandhi sem ágyukkal és bombákkal küzd Anglia ellen és mégis remeg ettől a harcától az egész világbirodalom. Non cooperation — ez Gandhi jelszava és ez a szó ma féltelmetesebben hangzik Angliában minden háborus borzalomnál. Mert ez a passzív ellenállás alapjaiban rendíti meg az angol uralmat Indiában.

Ha Anglia nem változtatja meg palesztinai politikáját, úgy a zsidó népben is felvetődhetik a non cooperation gondolata, természetesen egész más formák között, mint Indiában, de talán éppen olyan hatásosan. A zsidóság nem egységes, szervezett hatalom, amely felsőbb parancsra képes cselekedni, de kétségtelen, hogy létezik egy bizonyos érzelmi egység a világ tizenhétmillió zsidója között és ez az érzelmi egység Palesztina gondolatában egyre erősödik. Anglia számára nem lehet közbübs, hogy ez a tizenhétmillió ember, amely a világ kereskedelmében és iparában domináló szerepet tölt be, milyen érzelmeiket táplál vele szemben. Ha holnap a németországi zsidó kereskedő, az amerikai zsidó gyáros, a délafrikai zsidó bányatulajdonos és a lengyelországi zsidó fogyasztó minden előzetes utasítás nélkül spontán kimondja a non

Municipiului Cluj

re de licitație

Municipiului Cluj publică furnizarea materialelor pentru întreținerea și a camioanelor după benzină dens. 735/40 la

ulei regal 000 (100) bid mobiloil...
alvolina...
aselină...
etrol...
ilubricant...
or inainta Comisiei de...
Municipiului Cluj in sala...
impresna eu garanța...
sau numerar in ziua...
sau II a. m.

1930.

arvezetói állásra

ita hitközségnél íreső...
vezetói állásra pályázz...
lásban már működött...
megfelelő okmányok...
lyázatukat fizetési igé...
sével legkésőbb folyó...
ig a hitközség titkári...
Calea Regele Ferdi...
k be.

Dr. Fischer József
hitk. elnök.

raetéseik

Egy nagy álló író...
asztal szekrényvel el...
adó. Cim a kiadóban.

SCHWARTZ IG...
NÁCINE orth. köz...
VEGETARIUS ET...
TERME és tejszarnok...
Reg. Ferdinand (Wes...
selényi-utca) 10. szám...
alatt megnyílt. Ugyan...
ott naponta friss tehén...
és bivalytej, ugyszin...
tén naponta frissen kő...
szített tejszín, tejföl...
vaj és turó kapható...
Csecsemőknek és te...
tegeknek állandóan és...
tehéntől fejt tej is...
kapható házhöz szál...
litva is

ÓVADÉK KÉPES...
volt vidéki kereske...
dő raktárnoki vagy fel...
ügyelői, esetleg más...
használó állást keres...
„Megbizott” jellegre a...
kiadása.

cooperationt Angliával, az angol áruval szemben, ez bizonyára érzékenyen sújtaná Angliát.

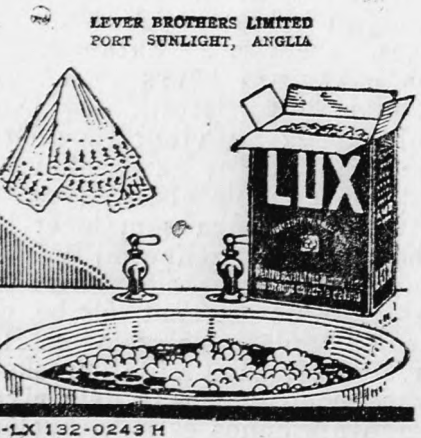
De magában Palesztinában is felvetődhet a non cooperation gondolata. Az angol adminisztráció költségeit Palesztinában a zsidó adófizetők fillérei fedezik. Ha nem volna zsidó munka és zsidó ipar Palesztinában, ugy Angliának Palesztina igazgatása súlyos milliárdjaiba kerülne évente, míg így nemcsak hogy nem fizet rá Palesztinára, de eddig több mint egymillió font sterling budget-felesleget ért el. Megtörténhetik az is, hogy a palesztinai zsidó adófizető egy napon azt fogja kérdezni magától: miért fizessek adót Angliának, mit nyújt nekem ezért Anglia? A jelenemet nem biztosítja (lásd augusztusi zavarások), a jövőről nem gondoskodik (lásd bevándorlási tilalom, földreform stb.). A palesztinai zsidóság a bevándorlási tilalom miatt egynapos tüntető sztrájkot rendezett, de lehet ez a sztrájk huzamosabb is és nem tudjuk, hogy az angol adófizető hajlandó lesz-e majd ennek a sztrájknak költségeit fedezni?

Végül pedig kiterjedhet ez a zsidó non cooperation-mozgalom az egész mandátum-politikára, ami azt jelenti, hogy a zsidóság nem azonosítja magát Anglia Palesztina-politikájával és nem működik közre annak megvalósításában addig, amíg ez a politika meg nem változik. Egyszerűen tudomására hozzuk a világ közvéleményének, hogy Anglia nem teljesíti velünk szemben vállalt kötelezettségét és ezzel megakadályozza azt, hogy a Népszövetség által garantált zsidó nemzeti otthon felelőjén. Minthogy ilyen körülmények között minden további erőfeszítés illuzórius, a zsidóság beszűnteti az ország-építő munkát mindaddig, amíg vagy Anglia meg nem változtatja politikáját, vagy a Népszövetség nem jelöl ki más hatalmat a mandátum átvételére.

Ezek a lehetőségek eddig sem hivatalos, sem félhivatalos formában nem merültek még fel. De holnap már felmerülhetnek. Angliának tudnia kell s ha nem tudja, értésére kell adnunk, hogy nem engedjük elútni magunkat jogainktól. Nem tőrjünk tovább, hogy ezt a csunya játékot üzzék velünk, amely arculesapása nemcsak a mi legszentebb nemzeti ideáljainknak, de megcsufolása a legelmelebb erkölcsi követelményeknek is. Angliának éreznie kell, hogy az arab nyomás mellett van egy zsidó nyomás is, amely politikájára befolyást gyakorol és ez már nem is zsidó nyomás, hanem emberi nyomás. Az igazság és az emberiség parancsa az, hogy Anglia becsületesen teljesítse a mandátumban vállalt kötelezettségeit. A cionista politika legközelebbi feladata lesz az, hogy a rendelkezésre álló eszközökkel kényszerítse az angol gyarmatügyek intézőit ennek az egyedül lehetséges politikának a követésére.

Batizst
Finom vásznak
Selyem sálak
Csipke-szövetek.

Melyeknek szövetük finom és színezetük kényes fokozatosan enyhé és tiszta Lux oldatba mosva újra vissza kapják eredeti puhaságukat és fényüket és ebben a tekintetben a Luxot nem pótolja semmi.

M-LX 132-0243 H

Gömbös véleménye szerint nincs a királykérdésnek aktualitása Magyarországon

Budapest, május 30. A társadalmi egyesületek szövetsége tegnap este ülést tartott, amelyen többek között a királykérdés is megtárgyalásra került. Ez a társadalmi egyesületek szövetsége az Ottó-ellenesek központi szervezete Albrecht az egyesület protektorátusában vett részt, most azonban, mint ismeretes, Ottó táborához csatlakozott. Gömbös továbbra is az antilegitimista tábor egyik vezetője. A tegnapi gyűlésen Gömbös beszédet mondott, amely

több mint két óra hosszat tartott. Gömbös beszédében a királykérdéssel foglalkozott és kijelentette, hogy Magyarországnak nem kell idegen király. Gömbösnek ezt a kijelentését a Habsburgok elleni állásfoglalásának is lehet venni. Budapest, május 30. Gömbös ebben a kérdésben nyilatkozott ma Az Est munkatársa előtt és kijelentette, hogy ő száz százalékkal Bethlen mögött áll és hogy a királykérdésnek nincs aktualitása ma Magyarországon.

Két halálra ítélt görög története, akik birtokot kaptak a román agrárbizottságtól

Elfogtak két görög banditát akik a bukaresti Alhambra igazgatójának fiát elrabolták és csak egy millió drachma váltságdíjért engedték szabadon

Bucuresti-Bukarest, május 30. Jó fogást csinált ma a bukaresti sziguranca. Elfogtak Lambru State és Gheorghe Deze nevű görög banditákat, akiket Görögországban már hónapokkal ezelőtt halálra ítélték.

A két görög bandita átszökött a határon, egy ideig Bulgáriában éltek, de a mikor azt hallották, hogy a román kormány a menekülő macedóniaknak Dobrudzsában házhelyet és földbirtokot adományoz, egyszerűen ők is menekültek macedóniaknak adták ki magukat. Jelenkeztek Romániában és a többi macedóniakkal együtt ők is házhelyet és földbirtokot kaptak a román agrárbizottságtól.

A görög rendőrség ugyilátszik megnevezte valahogy, hogy a halálra ítélt két görög bandita itt Romániában ház- és földbirtoktulajdonos lett, értesítették a

bukaresti sziguranca, ahol intézkedtek a görög banditák letartóztatása iránt. Lambru State és Gheorghe Deze ma érkeztek Bukarestbe, megfelelő detektív kísérettel. Azonnal megkezdtek a vallatásukat, mely már az első percekben nagy szenzációt hozott. Kiderült, hogy az elfogott két bandita annak a a kötelekébe tartozott, mely tavaly a bukaresti Alhambra igazgatójának fiát elrabolta. A fiatal Papaianopol tavaly Görögországban kiránduláson volt és a banditák kezei közé került, akik csak egy millió drachma váltságdíj lefizetése után engedték szabadon.

A két bandita egyelőre a vacaresti fegyházban fogja bevárni, míg Görögországból megérkezik a kiadási kérelem. Abban az esetben, ha a román hatóságok kiadják Görögországnak a két banditát, ott végrehajtják rajtuk a halál ítéletet.

Ujabb két gyilkosságot ismert be a düsseldorfi gyilkos

A düsseldorfi rendőrség nem hiszi feltétlenül, hogy Kürten volt a gyilkos. Kürten felesége állítólag tudott a férje rémtetteiről és segített neki

Düsseldorf, május 30. Az emberi lélek ismerői tévóvannak állnak a düsseldorfi vámpírral, Kürten Péterrel szemben. Minden jel arra vall, hogy Kürten nem vámpír, hanem valóságos tömeggyilkos, mert azoknál a drámai szembesítésekkel, amelyeket az életben maradt két nővel folytatott le, meggyőzően és kitérően bizonyítja és apró reális megjegyzésekkel, konkrét tények felsorolásával egészi ki a saját előbbi állításait és a nők vallomásait. Eppen ez kelti azt a gyanút, hogy Kürten nem követte el valamennyi gyilkosságot, azonban szadisztikus örületből magára vállalja a düsseldorfi rém szerepét.

Titokzatos Kürtenné szerepe, akivel szemben felmerült a gyanú, hogy tudott férje rémtetteiről, eljárat a találkozásokra és maga is részt vett a gyilkosságban, valamint azok nyomainak eltitkolásában. Az asszonyt még nem tartóztatták le, azonban állandó redőri felügyelet alatt van, abban a kórházban, ahol ápolják.

Két régi gyilkosságra derül fény Kürten hangulata legutóbb megváltozott. Eddig nyugodt volt, sokat nevetgált, most úgy látszik, hogy bántja a büntudat és nem tudja sokáig megőrizni cinizmusát. Bár amikor hétfőn megkérdezték, hogy tudja-e, mi vár rá, azt felelte, hogy legfeljebb életfogytiglani elmeegógyintézet. Hétfő éjjeli kihallgatásakor a gyilkos két eddig ismeretlen gyilkosságot vallott be. Elmondta, hogy az első gyilkosságot évekkal ezelőtt követte el, az esztendőre már nem emlékszik. A graefenburgi erdőben sétá közben megtámadott egy tizenhat éves pásztorleányt, merényletet követett el ellene, azután addig szurkálta, amíg meg nem halt.

A másik gyilkosságot 1928 szeptemberében követte el Mühlheim közelében. Itt betört egy földbirtokos tanyai házába. A hálószobában egyedül aludt a földbirtokos kilencéves kislfia, aki sikoltozni kezdett. Hogy a gyermeket elhallgattassa, elvágta a nyakát és késszurásokkal megölte. A gyilkossággal annak idején a kislfi nagybátyját gyanúsították, aki Alexandriából tért vissza. A gyanúsítottat letartóztatták, hosszú ideig vizsgálati fogságban tartották és csak később sikerült neki albit bizo-

nyitania.

Két testvér meggyilkolása

Maguk a rendőrtisztviselők is elszörnyedtek, amikor Kürten a flechei két-tömeggyilkosság történetét beszélte el. A múlt év augusztus 25-ikén történt ez a gyilkosság, amelynek áldozatai a 13 éves Lendsen Lujza és a 6 esztendő Gertrud. Erről a gyilkosságról Kürten a következőket mondja:

— A flechei bucsu alkalmával a piac-terén találkoztam két gyermekkel. Cukrot ígértem nekik és megígértem, hogy hazakísérem őket. Már közel voltunk a szülői hához és amikor egy veteményes kerten mentünk keresztül, az idősebbik leányt, Lujzát cigarettáért küldtem. Ahogy eltávozott, rávettem magam Gertrudra és törzsúrásokkal megöltem. Még jóformán élt a kisléány, amikor Lujza visszatért a cigarettával. Szörnyen megrémült, látván a véres testet, azonban nem volt ideje sikoltani, mert rávettem magam és pár pillanat alatt vele is végeztem.

A meggyilkolt Hahn Mária szeretője volt a gyilkosnak

1928. decemberben a Freiheit című düsseldorfi kommunista lap szerkesztő-sége névtelen levelet kapott, amely azt közli, hogy a Papendell-uradalomban egy elásott női holttest van. A levélíró, aki ekkor használta először a „düsseldorfi rém“ elnevezést, megírta a lapnak, hogy ő ölte meg az elásott nőt. A rendőrség, bár hasonló levelekkel már néhányszor felültették, felátta a megjelölt helyet és csakugyan rá is akadtak egy oszlófélben levő női holttestre. A hulla másfél méter mélyen függőleges helyzetben volt beásva a földbe. A nyomozás megállapította, hogy a holttest Hahn Mária cselédeannyal azonos. A tömeggyilkos a lányt bestiális kegyetlenséggel, husz késszurással ölte meg és a hullát elástta.

Erről a gyilkosságról Kürten most a következőket vallotta:

— Hahn Mária szeretőm volt és azért öltem meg, mert sokan tudták, hogy viszonyom van vele.

— Hahn Mária a lakásomra járt. A gyilkosság előtti délután pedig együtt töltöttük egy vendéglőben, ahol söröztünk. Éjszaka az erdőben voltunk, ott

Csunya fogkő

eltorzítja a legszebb arcot. Kellemetlen szájszag visszatartja a pompás, üdítő Chlorodont-fogpaszta esetleg egyszerű használatával. A fogak rövid használat után gyönyörű elefántcsontszinben ragyognak, különösen ha a tisztításhoz a külön erre a célra készített fogazatos töltéjű Chlorodont-fogkefélt használjuk. A fogak közti szorult rothadó ételmaradékok, amelyek a kellemetlen szájszagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Tegyen kísérletet egy tubus fogpasztával. Chlorodont-fogpaszta, -fogkefe és -szájvíz mindenütt kapható. Csak kék-fehér-zöld színű csomagolásban és „Chlorodont“ felirattal valódi.

aludtunk. Reggel rávettem magam, előbb megfojtottam, azután összeszurkáltam. A holttestet otthagytam az erdőben. Bár az erdő látogatott sétaté, a holttest egész napon át az erdőben maradt. Este eszembe jutott, hogy a vendéglőben sokan láttak együtt és ha a holttestet megtalálják, még rámenterölődhetik a gyanu. Visszamentem és az uradalom közelében elföldeltem Hahn Mária-t.

Gyilkos vagy örült?

A düsseldorfi rendőrség helyzete rendkívül kényes. Ha fenntartás nélkül elfogadja Kürten vallomást és ezt a 47 éves kocsi tartja a rémségek elkövetőjének, siralmas bizonyítványt állít ki a saját tehetetlenségéről. Kürten sokat volt büntetve. Tudják róla, hogy erőszakos ember és már a nyomozás elején figyelni kellett volna. Azonban Kürten gyanuba sem került, ki sem hallgatták, bár jelentkezett egy ember, aki közvetlenül a gyilkosságok elkövetése után felhívta a nyomozó hatóságok figyelmét Kürtenre. Ez a tanu Kürtennel együtt volt letartóztatva és egy zárkában voltak és amikor a gyilkosságok napfényre kerültek és egész Düsseldorfi pánikszereu izzalomban élt, jelentkezett a rendőrségen, ahol elmondta, hogy Kürten dícselkedett a fogházban, hogy ő több alkalommal követett el erőszakot nők ellen. Akkor ezt a nyomot elejtették.

A düsseldorfi rendőrség a nyomozás fázisairól nem ad felvilágosítást. A város tele van német és külföldi újságírókkal, akik úgy látják, hogy a rendőrség adatokat gyűjt, amelyekkel megerősítheti vagy megcáfolhatja Kürten vallomását. A rendőrség legjobban attól fél, hogy blamálna magát, mert ha kiderülne, hogy nem Kürten a gyilkos, és az eddigieknél is nagyobb felsülés volna.

A freudisták és a grafológusok, akik sokat foglalkoztak a düsseldorfi rémségekkel, a saját álláspontjuk igazolását látják Kürten vallomásában és letartóztatásában. A freudisták már régen hangoztatják, hogy a gyilkos önként fogja leleplezni magát. Ezt a véleményüket arra alapították, hogy a gyilkos csak olyan ember lehet, akiben valami beteges közlési vágy él. Ez a közlési vágy késztette arra is, hogy leveleket küldözzön a düsseldorfi újságoknak és ez kényszerítette arra, hogy most leleplezze önmagát.

Mindezek ellenére nem lehet száz százalékos bizossággal elmondani, hogy Kürten a gyilkos. Igaz, hogy Kürten részleteket mesél el a gyilkosságokról, azonban ezeket a részleteket Düsseldorfból mindenki tudja. Ez év elején a düsseldorfi rendőrség a 18 gyilkosságról annak minden részletére kiterjedő jelentést tett közzé. Aki ezt a jelentést elolvasta, az teljesen tisztában van minden detailal. Nem tartják kizártnak, hogy Kürten örült és az örültek fanatizmusával vállalt magára gyilkosságokat, amelyeket nem követett el.

Ezzel szemben áll az, hogy ha a rendőrség elismerné Kürten vallomásának valódiságát, meg kellene tagadnia azt a régebbi álláspontját, hogy a gyilkosságokat két egymástól független személy követte el. Abban a jelentésben, amelyet a rendőrség közzétett, azt a felfogást vallják, hogy az első gyilkosságokat egy intelligensebb ember követte el, a többi gyilkosságot pedig egy kevésbé intelligens ember, aki az első gyilkosságokról adott leírások hatása alatt gyilkolt.

Széles e világ, ismerje meg!

H. MEYER! Délamerika hegycsúcsai
De la Vega: Az Inka birodalmában
Bergers: A föld csodái
Hagenbeck: India szigetvilága
Wegener: Szállatok velem
Mindegyik kötet ára egészsváson kötésben 218 lei. Utánvét, vagy előre fizetve franco küldi
LEPAGE, Cluj

Az amer
az antisz

Cluj-Kolozs Kelet tudósít vil rossz i utóbbi időben bant románia Párisban teg mében az em gyűlést hívott akart a romá sek ellen. A legelőkelőbb k len. A népgyű a „L'Ouvre“ volt, aki besz még mielőtt B rezhettek volna jának üléséről Maniu minisz irati irodának ga részéről a antiszemita at heri Jogok Lig tette, hogy sz tudomásul Ma demokrácia ve tít, majd Mani A szónoknak terem nagyszá jenezni kezdte. Romániát élte vaslatot fogad litották Romá nyát, hogy egy sen véget az a nak.

Washingtoni a románai zsid küldöttségileg vetségén a rom citások miatt. toni követ kijel hogy tiltakozás ja és a maga r fog az atrocitás kében.

Bucuresti-Buk nap újra brutá történt Bukares ta ezuttal két akiknek az vol hogy az egyiké van. Kovács Fer elektrotechnikus ácsmester felség rösüknél tettek késő esti órákba Titu Magureanu hon előtt egy d el. A diákok Kor gyanították, ho hogy egy szót í madtak a két i pedig molesztáln szembezállott a parázs verekedés diákokthokból

A „TACAM“ ezüstárgyban minden darab e és díszár és vezéggel va „300-as“ finom „Tacamul“ ezüst Cluj, str. N. Ior

Ossendow

Két kötet egészv Utánvét, vagy e

LEPA

A kén

Régi, d

Fogkő

netlenszájszag visszata-
posan el lehet tüntetni
egpaszta esetleg már
rövid használat után
nyagognak, különösen
ra készített fogazato
sználjuk. A fogak köz
amelyek a kellemetlen
fogkefével alaposan
tetet egy tubus fog-
-fogkefe és -szájvíz
éhr-zöld színű esoma-
ttal valódi.

etettem magam,
azután összeszur-
thagytam az er-
fogatott sétat hely,
on at az erdőben
jutott, hogy a
tak együtt és ha
k, még rántere-
szamentem és az
földeltem Hahn

ilkos vagy örült?
ség helyzete rend-
tartás nélkül el-
mást és ezt a 47
mségek elkövető-
tványt állít ki a
Kürten sokat
röla, hogy erő-
nyomozás elején
Azonban Kürten
sem hallgatták,
nber, aki közvet-
elkövetése után
atóságok figyel-
tanu Kürtennel
a és egy zárka-
a gyilkosságok
egész Düsseldorf
élt, jelentkezett
ondta, hogy Kür
házban, hogy ő
ett el erőszakot
nyomat elejtet-

ség a nyomozás
lágosítást. A vá-
lföldi újságírók-
ogy a rendőrség
ekkel megerősít-
ja Kürten vallo-
jában attól fél,
mert ha kiderül-
a gyilkos, az az
felsülés volna.

afológusok, akik
üsseldorfri réms-
ntjuk igazolását
ásában és letar-
sták már régen
gyilkos önként
Ezt a vélemé-
k, hogy a gyil-
lehet, akiben va-
gy él. Ez a köz-
is, hogy levele-
lorfi újságoknak
a, hogy most le-

m lehet száz szá-
lmondani, hogy
az, hogy Kürten
gyilkosságokról,
zleteket Düssel-
a. Ez év elején a
a 18 gyilkosság-
zletére kiterjedő
i ezt a jelentést
rtában van min-
rtják kizártnak,
az örültek fana-
ára gyilkosságo-
retett el.

hogy ha a rend-
en vallomásának
ne tagadnia azt
hogy a gyilkos-
független sze-
a a jelentésben,
között, azt a
az első gyilkos-
sebb ember kö-
ságot pedig egy
per, aki az első
leírások hatása

merje meg!
megyecsusai
dalmában

ága
szvászson kötésben
lőre fizetve franco

Ciuj

Az amerikai zsidók tiltakozása az antiszemita atrocitások miatt

PÁRISBAN az Emberi Jogok Ligájának ülésén ünnepe- ték Maniut, mert megígérte, hogy véget vet az antiszemita atrocitásoknak

BUKARESTBEN véresre vertek két keresztény iparost, mert zsidóknak nézték őket

JASIBAN a cuzista diákok megtámadták a zsidó hősök temetőjéből hazatérő menetet

Cluj-Kolozsvár, május 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Külföldön rendkívül rossz impressziót keltek az utóbbi időben újra teljes gőzzel kibombant romániai antiszemita atrocitások. Párisban tegnap este a Wagram termében az emberi jogok ligája nagygyűlést hívott össze, amely tiltakozni akart a romániai antiszemita kilengések ellen. A népgyűlésen Franciaország legelőkelőbb közéleti férfiai voltak jelen. A népgyűlés főszónoka Jean Piott, a „L'Ouvre” című lap főszerkesztője volt, aki beszédében kijelentette, hogy még mielőtt Bukarestben tudomást szerzhettek volna az Emberi Jogok Ligájának üléséről és annak határozatáról, Maniu miniszterelnök egy külföldi távirati irodának adott interjújában a maga részéről a legélesebben elítélte az antiszemita atrocitásokat. Piott az Emberi Jogok Ligájának nevében kijelentette, hogy szívesen és örömmel veszi tudomásul Maniu Gyulának, a román demokrácia vezérének ezt a nyilatkozatát, majd Maniu személyét méltatta. A szónoknak erre a kijelentésére a terem nagyszámu közönsége Maniut éljenezni kezdte, majd a demokratikus Romániát éltették, végül határozati javaslatot fogadtak el, amelyben felszólították Románia demokrata kormányát, hogy egyszer és mindenkorra veszen véget az antiszemita atrocitásoknak.

Az amerikai román zsidók tiltakozása

Washingtoni távirati jelentés szerint a romániai zsidók amerikai szervezete küldöttségileg tiltakozott a román követségen a romániai antiszemita atrocitások miatt. Citta Davila washingtoni követ kijelentette a küldöttségnek, hogy tiltakozásukat Bukarestbe juttatja és a maga részéről is intervenálni fog az atrocitások megszüntetése érdekében.

Antiszemita inzultus — keresztények ellen

Bucuresti-Bukarest, május 30. Tegnap újra brutális antiszemita incidens történt Bukarestben, amelynek áldozata ezuttal két keresztény iparos volt, akiknek az volt a szerencsétlenségük, hogy az egyiknek közülük vörösés haja van. Kovács Ferenc erdélyi származásu elektrotechnikus és Grigorescu Sever ácsmester felségükkel egy közös ismerősüknél tettek látogatást. Amikor a késő esti órákban hazafelé tartottak, a Titu Magureanu-utcában lévő diákotthon előtt egy diákesoport előtt mentek el. A diákok Kovács vörösés hajáról azt gyanították, hogy zsidó és anélkül, hogy egy szót is szóltak volna, rátámadtak a két iparosra, az asszonyokat pedig molesztálni kezdték. A két iparos szembeszállt a diákokkal és hamar parázs verekedés vette kezdetét, mire a diákotthonokból mintegy 50 főnyi meg-

erősítés érkezett, akiknek segítségével a támadók a szó szoros értelmében véresre vertek a két iparost, anélkül, hogy a közelben posztoló rendőr akár csak az újját is megmozdította volna.

Nagy későn érkezett a helyszínére Daschkievits, a harmadik kerület rendőrkvesztora, aki intézkedett, hogy az összevert iparosokat szállítsák a rendőrségre. A támadók azonban ekkor már

Bratianu Vintila kijelentette Laucheurnek, hogy a liberális párt nem fogja hatálytalanítani a jelenlegi kormány gazdasági törvényeit

Bucuresti-Bukarest, május 30. Loucheur francia munkaügyi miniszter Bukarestből való elutazása előtt érintkezett keresett Bratianu Vintilával és az idegen tőkének a román gazdasági életbe való bekapcsolódásáról tárgyalt.

Kiszivárgott hírek szerint Bratianu Vintila ezen a beszélgetésen igyekezett megnyugtanni a volt francia munkaügyi minisztert. Kijelentette, hogy azok a hírek, mintha a liberális párt kormányra kerülése esetén meg akarnak

sehol sem voltak láthatók, mintha semmi sem történt volna, ideje korán visszahúzódtak az otthonba.

Megverik a zsidó hősök ünneplőit

Bucuresti-Bukarest, május 30. Jasiiban tegnap a Hősök napja ünnepségét súlyos természetü incidens zavarta meg. A Hősök napja alkalmából ünnepélyes felvonulás volt a jasi zsidó temetőben is, ahol mintegy 100 hős halott van elföldelve. A zsidó egyesületek, akik testületileg vettek részt a temetői ceremónián, teherautókon hagyták el a temetőt. Elővigyázatosságból a teherautók nem akartak a diákotthon előtt elhajtani, hanem az otthon háta mögött lévő utcán igyekeztek a városba. A diákok valahogy megneszelték, hogy a teherautók a hátsó utcán hajtának el és kövekkel meg botokkal támadtak rá az autók utasaira. Jó tíz percig tartott a tumultus, míg a rendőrség megérkezett és egy támadót őrizetbe vett, igazolás után azonban szabadonbocsátotta.

Borzalmas autókatasztrófa áldozata lett Ascher Harry a brassói zsidó hitközség elnöke

A hitközségi elnök autója egy kanyarodónál a mélységbe zuhant Ascher Harry meghalt felesége és nagyobbik fia súlyosan kisebbik fia könnyebben megsebesült

Bucuresti-Bukarest, május 30. A Brassó-csikseredai országoton tegnap egy megrendítő autókatasztrófa történt. Ascher Harry, a brassói zsidó hitközség elnöke, aki Brassó zsidó és nem-zsidó közéletének általánosan tisztelt és becsült alakja, családjával két autón kirándulásra indult. Az első autón Ascher Harry rokonai ültek és ez az autó baj nélkül tette meg az utját. A második autó, amelyen Ascher Harry ült feleségével és két fiával, teljes me-

netsebességgel haladt, amikor az egyik éles kanyarodónál a fék felmondta a szolgálatot és az autó a mélységbe zuhant. A mélységbe zuhanó autó pozdorjává zuzódott és maga alá temette szerencsétlen utasait. Ascher Harry, aki a legszerencsétlenebbül zuhant ki az autóból, nyomban meghalt, felesége súlyosan megsebesült, nagyobbik fia kezét és lábát törte, kisebbik fia pedig könnyebb sérüléseket szenvedett. A se-

besült családtagok segélykiáltására egy a környéken dolgozó paraszt sietett elő, aki csakhamar fellármázta a vidéket. Az elősiető parasztok a súlyosan sebesült családot és a halott hitközségi elnököt a legközelebbi faluba szállították, ahonnan autón vitték őket kórházba. Brassóban néhány perc alatt futótűzként terjedt el a katasztrófa híre és a város összes köreiből leirhatatlan megdöbbenést keltett.

A szenátusban megkezdték az egészségügyi törvényjavaslat vitáját

A szocialista párt parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjesztett be a választási jog reformjáról A kamarában folytatták a szesz-törvény vitáját

Bucuresti-Bukarest, május 30. A kamara mai ülésén Cuza tiltakozott az ellen, hogy a délelőtti diszülésen neki nem adták meg a szót Saint Aulaire üdvözlésére. Ezután Raducanu munkaügyi miniszter betérjeszti a betegségyógyító pénztár egységesítéséről szóló törvényjavaslatot. Jacoban többségi képviselő amiatt panaszkodik, hogy az állami tisztviselők rendetlenül kapják fizetésüket és nyugdíjukat. Madgearu pénzügyminiszter replikájában cáfolja Jacoban állításait és kijelenti, hogy a tisztviselők pontosan kapják meg járulékaikat minden hónap elseje és 20-ika között.

Pistiner szocialista képviselő parlamenti iniciatívából, a szociáldemokrata képviselők megbízásából törvényjavaslatot terjeszt be a választói törvény reformjáról.

Ceausoglu lupista képviselő interpellációt jelent be a moreni szondarobbanásról, majd átternek a napirendre és folytatják a szesz-törvényjavaslat vitáját.

A javaslatához ezuttal Polizu-Micsunesti szólt hozzá, aki a mezőgazdasági szeszgyárosok érdekében beszélt. Kijelentette, hogy az ország lakossága nemcsak bortermelőkből és ipari szeszgyárosokból áll és éppen ezért objektíven kell nézni a kérdést, nehogy a mezőgazdasági szeszgyárosokat és rajtuk keresztül a gyárak mellett élő földművelőket jövátéhetetlen károsodás érje. Rámutat arra, hogy a mezőgazdasági

szeszgyárak mintegy 200 ezer mezőgazdát foglalkoztatnak közvetlenül és közvetve, akik — ha Madgearu javaslatából törvény lesz — mindannyian elvesztik kenyérüket.

A szenátusban Raducanu munkaügyi miniszter benyújtotta a színházi törvényjavaslatot, majd megkezdik az egészségügyi törvény vitáját. Az első felszólaló Gyárfás szenátor volt, aki a magyar párt nevében hosszú és kimerítő beszédben foglalkozott a javaslatral. Gyárfás először általában támadta a javaslatot, amely szerinte nem tartja szem előtt a nagyközönség érdekeit, majd a törvényjavaslat egyes fejezeteivel foglalkozott és arra a megállapításra jutott, hogy a javaslat több pontja sérti a kisebbségi érdekeket, más pontjai viszont egyenesen az alkotmányba ütköznek. Eppen ezért bejelentette, hogy a javaslatot nem szavazza meg.

A „TACAMUL”
ezüstárugyárban készült minden darab evőeszköz és disztárgy ezen védjeggyel van ellátva „300-as finomság”
„Tacamul” ezüstárugyár Cluj, str. N. Iorga 11 a

Ossendowsky: LENIN

Két kötet egészvászonkötésben 812 lei Utánvétellel, vagy előre fizetve franco küldi

LEPAGE, Cluj

A kémia legujabb vivmánya szerint fest, tisztít CZINK, Cluj

Régi, de ma is a legjobb a lila dobozos HÖFER gyermek hintőpor!!

Rejtélyes férjgyilkosság a londoni Whitechapel negyedben

Mrs. Robertson halálos curacaoja. Egy 21 éves detektívzenesi Sherlock Holmest felülmuló nyomozása

London, május 30. A Scotland Yard, az angol főváros detektívtestülete megoldhatatlannak látszó, rejtélyes kettős gyilkosság miatti izgalomban élt az utóbbi két hét alatt. Május 10-én, mint ismeretes, teljességgel érthetetlen körülmények között meggyilkolva találták a Whitechapel két ismertnevű, tekintélyes kereskedőjét, a holland származású Van Delft-et és a yorki herceg egyik udvari szállítóját, Robertson-Mill kávénagykereskedőt. A két üzletembert holtan találták Robertson-Mill lakásának fogadószobájában. Semminevű elváltozást, külső sérelmi nyomokat nem találtak a holttesteken, amelyekre a szoba karosszékeiben bukkant Mrs. Robertson, a meggyilkolt kereskedő felesége. A rendőrség előtt egy pillanatra sem volt kétséges, hogy gyilkosság történt. De ki ölte meg a szerencsétleneket és hogyan, ez volt a probléma, melyet nem lehetett megoldani. A boncolás semmi különösebbet nem állapított meg, ami gyilkosságra engedett volna következtetni.

A boncolási jegyzőkönyv szerint mind a két haláleset oka — szívizélhűdés volt. De a holttestek nyugodt tartásából a büntény fölfevése indokoltnak látszott. A nyomozás azonban a legesekélyebb támpontot sem tudta produkálni és már-már szegvényszemre abba kellett volna hagyni a vizsgálatot, ha a Scotland Yard főnöke nem próbálkozik a nemrég felfedezett Gibson-nal, a 21 éves detektívzenesivel, aki öt nap alatt szégyes bravourral megoldotta a két kereskedő halálának titkát.

Ez a Gibson, aki eddig még gyilkosságokat nem nyomozott, csak ugynevezett intellektuális büntényeket, szélhámosságokat, csalásokat stb., maga kérte a detektívfenőkört, hogy szeretne a kereskedők halála ügyében egy kicsit „szétnézni”. Sir Morington nem tagadta meg a kérést és Gibson munkához látott. Huszonnégy teljes órán keresztül tanulmányozta a jegyzőkönyveket, amelyeket a nyomozás során fölvettek, majd fölkereste Mrs. Robertsont, az özvegyet s mint a meggyilkoltak jóbarátja részvétét fejezte ki. Beszélgetés közben Gibson jellemezni kezdte van Delft-et, aki szerinte nem volt egészen korrekt gentleman, bár sok jó tulajdonsága volt.

Az özvegy helyett, hogy védelmére kelt volna férje jóbarátjának, vagy gyakran odott volna az idegenre, — így felelt:

— Van Delft gazember volt, miatta szenvedek.

— De miért? — kérdezte a detektív és egy arczmával sem árulta el, hogy a rejtély nyitját tartja a kezében.

— Nem, ne kérdezzon... — válaszolta zavartan Mrs. Robertson. — Hagyjuk ezt kérem...

És zokogva az asztalra borult. Gibson pedig csöndes köszönéssel elment. Mrs. Robertson másnap letartóztatták. Gibson megállapította, hogy az asszonynak viszonya volt Delft-el s közvetlenül a halálesetek előtti napokban szakadt ket-

té a liezon. Mrs. Robertson két napig hallgatott. A harmadik nap reggelén örjögve kérte a rendőrt, hogy vezessék kihallgatásra s ekkor a következő páratlanul szenzációs vallomást tette:

A budapesti Leszámitoló Bank főintézetében egy ismeretlen fiatalember revolveres rablótámadást hajtott végre

A fiatalembernek sikerült elmenekülnie

Budapest, május 30. Ma délelőtt a Leszámitoló Bank Dorottya-utcai főintézetének egyik harmadik emeleti szobájában egy ismeretlen fiatalember revolveres rablótámadást hajtott végre. A helyiségben a bank két főtisztviselője az intézet és a fiókok tisztviselői fizetésének borítékba helyezését volt elfoglalva, amikor a rabló revolverrel kezében belépett az ajtón és a két tisztviselőt arra kényszerítette, hogy a szobában lévő szekrénybe lépjenek, amelyet aztán rájuk zárt. A rabló a felhívás teljesítése után az asztalon borítékba helyezett készpénzt, összesen mintegy százhatvan ezer pengőt magához vett, az ablakon át a folyosóra ugrott s a

— Akaratlanul öltem meg a férjemet, Van Delft-et és magam akartam megölni. A Curacao-s üvegbe egy különös indiai mérget öntöttem és vártam van Delft-et egy utolsó találkozásra. Korábban jött a férjemmel találkozott. Itt a curacao-ból s menthetetlenül, pillanatok alatt elpusztultak. Az üveg nyitva maradt, a mérge ereje elszállt és magamat már nem tudtam megmérgezni. Ezért vagyok itt.

Londoni jogászörök véleménye szerint Mrs. Robertsont gyilkosság kísérlete címén fogják vád alá helyezni.

lépcsőkön lemeve, a főkijáraton át a pénzintézet helyiségéből távozott. A rablást csak félóra múlva fedezték fel. A nyomozás eddigi adatai szerint a 26 év körüli ismeretlen, becses arcú, sovány rabló a Hitelbank épülete előtt szürke taxiba ült s a nyugati pályaudvarra akart hajtatni. Később megmondta a dolgot és a soffőrrel a keleti pályaudvarra vitette magát. A rendőrség azt hiszi, hogy a rabló Hatvan felé utazott. Kézrekerítésére nagyarányú intézkedéseket foganatosítottak. A bank kára biztosítás révén még akkor is megterül, ha a pénzt már nem találják meg teljes összegében a rablónál.

Ujabb 90 hindu nacionalista vezető tartóztattak le az angol hatóságok

Ujabb roham a dharsanai sóraktárak ellen. Calcuttában újra kiujultak a zavargások

London, május 30. Bombayból jelentik, hogy Suratban és a közép-tartománybeli Nagpurban hinduknak a karhatalommal történt összeütközései miatt a nacionalista vezetőket, számszerint mintegy kilencvenet őrizetbe vettek. A bengáliai Daccaba csapatok érkeztek a karhatalomnak erősítésül több páncéloskocsival.

A dharsanai sóraktárak ellen a nacionalista önkéntesek egy csoportja ma újabb rohamot intézett. Az önkéntesek átjutottak a drótakadályokon, de mikor a raktár sókészletéből rabolni akartak, az őrség rajtuk ütött és bambuszbotokkal kiverte az önkénteseket a sóraktárak belső területéről. Az egyenlőtlen harcban tíz önkéntes súlyos sebeket kapott bambuszbotoktól. Ezeket közözhelyre szállították. Társaik elmenekültek.

Bombay terület több városában voltak ma is összetűzések hinduk és a rendőrség között. Suratban az utcákon páncélos gépkocsik cirkálnak és a középületeket katonai őrségek védik. A nacionalista vezetők bebörtönzése tovább folyik.

Rangooban a helyzet valamivel nyugodtabb. A csapatparancsnokság ura a helyzetnek és a benszülöttek negyedében vasszigorral tartja fenn a rendet. Az üzletek és üzemek holnap újra nyitnak és néhány napon belül a kikötővá-

ros remélhetőleg felveszi szokott normális életét.

A delhi főkörmányzóság több főhivatalnokát szemleura küldötték ki első sorban azokra a területekre, ahol az utóbbi hetekben nagyobb zavargások fordultak elő. Calcuttában a kormányzósági kiküldött érkezését holnapra várják.

Roham a vasuti szerelvény ellen

London, május 30. Calcuttában újabb zavargások törtek ki. A külvárosi pályaudvar közelében a csöcselék rohamot intézett egy vasuti szerelvény ellen. Az utasokat a vasuti kocsikból kiűzték s a kocsikat petróleummal löntve felgyújtották. A rendőrség számos rendbontót letartóztatott.

Daccában a karhatalom a nacionalista önkéntesek folyton megújuló gyújtogatásai és rombolási akcióinak csak sorszerűen tudott véget vetni. Hivatalosan még nem közöltek veszteséglistát. A két városban a hangulat újra izgatottá vált. Az európaiak házait fegyveres őrségek vették védelmükbe.

London, május 30. Bombayi jelentés közli a rangooni hatóságok által az utóbbi tíz nap zavargásainak közreadott veszteséglistát. Eszerint 81 ember vesztette életét és a kórházba szállított sebesültek száma 772.

A Graf Zeppelin utban van Cuba szigete felé

Nem tartják kizártnak hogy a léghajó nem száll le Havanna repülőterén

Berlin, május 30. Pernambucból továbbított távirat jelentette, hogy a Graf Zeppelin az egyenlítő újabb átrepülése után északnyugati irányban halad az Atlanti óceán felett a cubai Havanna felé. Éjjel négy óraker a léghajó 600 kilométerre volt keletrre a Francia-Guyanától. A léghajón ezuttal 19 utas van s fedélzetén minden rendben van. Egy angol gőzös délelőtt 11 órakor leadott

rádiogramja szerint a léghajó széleses, kitünő időben halad kis magasságban Barbados szigete felé. Valószínűnek tartják, hogy a léghajó szombat este hat óra tájban éri el a lakehursti repülőteret. A léghajó 48 óra hosszat fog Lakehurstben tartózkodni. Utasai különvonaton Newyorkba utaznak.

Newyork, május 30. Eckener Kurt, a

Ilyen a valódi Pyramidon tabletták csomagolása. Óvakodjék a hamisítványoktól és a silány pótszerektől!

Graf Zeppelin vezetőjének fia, aki az Egyesült-Államokbeli acrooni Zeppelin-műveknél van alkalmazásban, megérkezett a lakehursti repülőterre, hogy a Graf Zeppelin leszállásánál jelen legyen.

A Graf Zeppelin leszállásánál valószínűleg kipróbálják azt a szállítható kikötő-árbócot, amellyel a Los Angeles amerikai léghajó már végzett sikeres leszállást és amely lehetővé teszi a leszállásnál segédkező személyzet nagyarányú csökkentését.

Havanna repülőterén nagy az élénkség. Tizezrek érkeztek, hogy a Graf Zeppelint láthassák. A léghajó közép-európai időszámítás szerint éjszakára érkezik Havannába s néhány órai pihenő után folytatja az utat az Egyesült-Államokba.

Newyork, május 30. Egy Floridában a Graf Zeppelin rádióállomásától felvett szikratávirat alapján Newyorkban nem tartják kizártnak annak a lehetőségét, hogy a léghajó esetleg teljesen elkerüli Cuba szigetét és nemcsak leszállást nem végez Havannában, hanem át sem repül a város felett. Azt hiszik, hogy ez a lehetőség a viharos időjárás és üzemi anyag szűkössé vált miatt következett be. A döntést még nem tartják Newyorkban sem véglegesnek.

Mit irnak a belföldi orvosok a szifilisznek a szájon keresztül pasztillával való gyógykezeléséhez

SIGMARGYL Arzen—Higyan—Bismuth

Dr. M. Pomaret Helyetteseti az injekciót, elkerüli a baleseteket.

Sigmargylt használtam igen sok szifilisz esetben, különböző stádiumokban és minden esetben olyan eredményeket kaptam, amelyek a preparatum elvitathatatlan hatásáról győztek meg.

Dr. D. Dimitriu tábornok orvos, Bucaresti, Str. Gen. Lahovary.

Kipróbáltam a Sigmargylt a Regina Maria-kórházban elsődleges és másodlagos szifilisz esetében és kijelentem, hogy meg vagyok elégedve az elért eredményekkel.

Gyorsítja a sebek és plagu-ok behegését. Ideális profilaktikus szer. A beteg jól türi, nem támadja meg a szervezetet és valamennyi betegnél általános javulás tapasztalható.

Dr. C. Ilescu tábornok orvos.

A hedsereg egészségügyi főnöke. Különös előnyt jelent azok számára, akik nem folytathatnak injekciós kúrát. A Sigmargyl könnyű adminisztráció és kontrolja nagy előnyt jelent falvakban, gyárakban és mindenkinél, aki szifiliszben szenved.

Az érdeklődők ingyen kapnak brosurát és teljes magyarázatot a Sigmargylt En-gros ügynökségtől, Bucaresti, Str. Principele Unite 14.

Sigmargylt kapható az ország összes drogueriáiban és gyógyszerüzleteiben.

FIGYELEM!

Megörkezett a Dréher Hagenmacher

Korona-sör ala Pilsen

Naponta friss csapolás a „FLORIDA“-kertben

Mindenki aki egygyőződött mindenkinék egmondhatja árendemény valóban komoly!!

Ezen rendkívüli árkedvezmény még rövid időre meghosszabbított

„ELBE” Harisnyaház

Calea Regele Ferdinand 19. Cal. Reg. Ferdinand 29. (Kishid mellett)

D. Fischer J

Bucuresti-Bukare Kelet tudósítójától. bi ülésén dr. Fischer a Zsidó Parlamenti beszédben foglalkozt és beszéde során elvénnyajvaslat jogfi Fischer József dr. dotta:

— Egy olyan társaság, amilyen az alk és az alkoholtól a ből való tökéletes ideál, amelyre töre társadalomnak, am a kultura utján va gya hat át. Ez az munknak is szerves ezért szükségesnek törvény megalkotás ti azokat az eszköz ideálnak a realizá jük. Meg kell azo hogy a most előtti javaslat korántsem amely az antialk celyát akarja elérni dottan gazdasági és törvényjavaslat.

— Gazdasági és ből mi is, éppen ug parasztpárt, a szesz reskedelem problém oldását e termékek látjuk. Minthogy monopolizálás esa ban lévő szeszgyá és a jelenlegi tulaj sával valószínűleg a kormány pillana egyebet, mint a szesz rezsiének az orszá ban való egységesít

— Véleményünk napirenden lévő t egyesíti magában elemeket, amelyek eléghithetnek s ame a talajt az alkoholtésére.

A javas

— A törvényjavasületési hiba és en be a kodifikálásna belső és technikai h gán visel ez a törvé

— A nemzetgazd érdekek szempontja zérelve homokos f fel a törvényjavas törvényjavaslat elő csök és a bor alk ezen termékeknek deltetést kell adni. ignorálja az agrár tengeri-szesz gyárt erejű szerepét, am rárállamban, mint kellene töltsön. A racionális módon ügyi és az adózott érdekeit, forsziroz anyagokból való melynek magas ár elviselni a magas ket és nem képes elérni, mint amenn yersanyaggal va elérhetne.

A titkos alkoholt elfojtására vonatk a törvényjavaslat hagyja az egész v talatokat és ezért irracionális utakon

A szer

Amit azonban a közás hangján ké szerzett jogok nem kormányellenes sz vényjavaslat több nyilatkozik. Az a nek teljes figyelme máról-holnapra ma ipari üzemetek, n rakatokat és a ki kül, hogy kártala gárokat, akiket naikból és existen tumából. A törvé az irányban tett vették figyelembe miután átment a kon, ma is tartaln ragrafust, amelye szerzett jogoknak Den ezer és ezer

A Zsidó Parlamenti Klub harca a szesztörvény ellen

D. Fischer József nagy beszédben bélyegezte meg a törvényjavaslat sérelmes rendelkezéseit

Bucuresti-Bukarest, május 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara legutóbbi ülésén dr. Fischer József képviselő a Zsidó Parlamenti Klub nevében nagy beszédben foglalkozott a szesztörvényvel és beszéde során élesen támadta a törvényjavaslat jogfosztó intézkedéseit. Fischer József dr. a következőket mondta:

— Egy olyan társadalmi veszedelemnek, amilyen az alkoholizmus leküzdése és az alkoholnak az emberi fogyasztásból való tökéletes kiküszöbölése olyan ideál, amelyre törekednie kell minden társadalomnak, amelyet a civilizáció és a kultúra útján való haladás igaz vágya hat át. Ez az ideál a mi programunknak is szerves részét alkotja és ezért szükségesnek tartjuk egy olyan törvény megalkotását, amely megteremti azokat az eszközöket, amelyekkel ez ideálnak a realizálását megközelíthetjük. Meg kell azonban állapítanunk, hogy a most előtűnt fekvő törvényjavaslat korántsem halad azon az uton, amely az anti-alkoholizmus szociális célját akarja elérni, hanem egy kimondottan gazdasági és pénzügyi jellegű törvényjavaslat.

A törvényjavaslat célja

— Gazdasági és pénzügyi szempontból mi is, éppen úgy, mint a nemzeti parasztpárt, a szeszgyártás és szeszkereskedelem problémáinak legjobb megoldását e termékek monopolizálásában látjuk. Minthogy azonban az alkohol monopolizálása csak a magántulajdonban lévő szeszgyárak kisajátításával és a jelenlegi tulajdonosok kártalanításával valósítható meg, megértjük, hogy a kormány pillanatnyilag nem akar egyebet, mint a szesz és a szesz italok rezsijének az ország négy tartományában való egységesítését.

— Véleményünk szerint azonban a napirenden lévő törvényjavaslat nem egyesíti magában azokat a szükséges elemeket, amelyek a következményt kielégíthetnek s amelyek előkészíthetnek a talajt az alkohol-monopólium kiépítésére.

A javaslat eredendő hibája

— A törvényjavaslat legfőbb hibája születési hiba és ennek tulajdoníthatók be a kodifikálásnak összes koncepcióbeli és technikai hibái, amelyeket magán visel ez a törvényjavaslat.

— A nemzetgazdaság és a pénzügyi érdekek szempontjából iracionális vezérelvek homokos fundamentumán épült fel a törvényjavaslat egész épülete. A törvényjavaslat előmozdítja a gyümölcsök és a bor alkoholizálását, holott ezen termékeknek éppen ellenkező rendeltetés kell adni. A törvényjavaslat ignorálja az agrár-ipar, a burgonya, tengeri-szesz gyártásának nagy horderejű szerepét, amelyet egy igazi agrárállamban, mint amilyen Románia, be kellene töltötn. A törvényjavaslat iracionális módon sérti az állam pénzügyi és az adófizető polgárok általános érdekeit, forszírozván a drága nyersanyagokból való alkoholtermelést, amelynek magas ára miatt, nem bírja elviselni a magas fogyasztási illethekeket és nem képes nagyobb jövedelmet elérni, mint amennyit a sokkal olcsóbb nyersanyaggal való alkoholtermeléssel elérhetne.

A titkos alkohol-ipar és kereskedelem előjuttatására vonatkozó intézkedéseiben a törvényjavaslat figyelmen kívül hagyja az egész világon szerzett tapasztalatokat és ezért ebben az irányban is iracionális utakon tévelyeg.

A szerzett jogok elkobzása

Amit azonban a legmélyebb sajnálkozás hangján kell leszögeznünk, az a szerzett jogok nemrespektálásának alkotmányellenes szelleme, amely a törvényjavaslat több passzusában megnyilvánul. Az alkotmány irányelveinek teljes figyelmen kívül hagyásával máról-holnapra megsemmisítenek egész ipari üzemeiket, nagy kereskedelmi lelakatokat és a kisebb üzleteket, anélkül, hogy kártalanítanak azokat a polgárokat, akiket kiborítottak tulajdonaikból és existenciájuknak fundamentumából. A törvényhozó tanács ebben az irányban tett figyelmeztetéseit nem vették figyelembe és a törvényjavaslat, mintán átment a speciális bizottságon, ma is tartalmaz számos olyan paragrafust, amelyeket élesen jeleznek a szerzett jogoknak fumiáglása. Ilyen képen ezer és ezer egzistenciát fognak

megsemmisíteni, anélkül, hogy ebből az ország általános érdekeinek bármilyen haszna lenne.

Kötelességünknek tartjuk tehát, hogy tiltakozunk az ilyen alkotmányellenes és nemhumánus törvényhozás ellen. A szakaszonkénti tárgyalások folyamán igyekeznünk fogunk olyan módosító javaslatokat tenni, amelyek kiküszöbölik ezeket a hibákat és hiányokat.

Most az általános vitánál szem előtt tartva a törvényjavaslat eredendő hibáit és figyelembe véve a pénzügyminiszter kategorikus kijelentését, hogy

Dr. Fischer Tivadar Maniunál interveniált a szesztörvény módosítása érdekében

A Zsidó Parlamenti Klub nevében egyébként dr. Fischer Tivadar, a klub alelnöke a hét elején felkereste Maniu

ki van zárva az alapvető vezérelveknek bármilyen megváltoztatása, csupán annak leszögzésére szorítkozunk, hogy lehetetlenség osztozni a felelőségekben egy ilyen törvényjavaslatért és emélfogva kijelentjük, hogy azt nem fogjuk megszavazni.

Dr. Fischer József beszédét a parlament nagy figyelemmel hallgatta végig.

A Zsidó Parlamenti Klub a részletes vita alkalmával számos módosítást fog javasolni, amelyek főként a szerzett jogok tiszteletben tartását és a kisembe-

Gyula miniszterelnököt, és interveniált nála a romániai zsidóságot érintő aktuális kérdések ügyében.

Warburg az amerikai zsidóság nevében erélyes memorandumban fordult Angliához

A fellachok tiltakoznak az ellen, hogy az effendik az ő nevükben beszéljenek az angol biztos előtt

és ha Anglia tényleg segíteni akar rajtuk, kérik, szüntesse meg inkább az adósok börtönét, amelynek segítségével az effendik kizsákmányolják a fellachokat

Chuj-Kolozsvár, május 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai bevándorlás felfüggesztésére erőteljes és tömör egységben reagált az egész világ zsidósága. Az angol kormány ezen intézkedése nyomán megindult tiltakozó mozgalom megindította az egész cionista és zsidó világot. A világ minden részéből kapjuk az értesítéseket a zsidó tömegek energikus megmozdulásáról és a különböző tiltakozó gyűlésekről. Párisban kétezer ember jelent meg a revizionisták tiltakozó gyűlésén és követelték a chalucbevándorlás felfüggesztésére vonatkozó rendelet azonnali visszavonását. A tiltakozó gyűlés határozatát eljuttatták az angol követséghez, valamint mindazon állam párisi megbízottjaihoz, akik aláírták és magukévá tették a Palesztina-mandátumot. A Poale Cion franciaországi szervezete tiltakozó táviratot meszeltett Macdonald angol miniszterelnökhez, amelyben felhívta az angol miniszterelnököt, hogy az angol kormánynak ezen intézkedését, amely megszűnése volt azon ünneplés kötelezettségeknél, amelyeket az angol kormány a zsidó néppel szemben magára vállalt, hatálytalanul vonja vissza.

Salom Asch és támadása az angol munkáskormány ellen

A Zsidó Távirati Iroda párisi tudósítója beszélgetést folytatott Salom Asch-sal, a világhírű zsidó íróval, aki a lengyel zsidóságot képviseli a Jewish Agency Counciljában. Salom Asch kijelentette, hogy a Labour Party példát akar adni a többi népeknek, hogyan lehet lerázni a zsidókat. Előbb pogromot rendeznek ellenünk, majd kitzitanak bennünket hazánkból. Az angol munkáskormány ezen intézkedésével, nem csak a zsidóság ellen, de a szocializmus ellen is vétkezett. A főmüfti azért haragszik a zsidókra, mert a palesztinai zsidó szocialisták emelték a lakosság kultúrnívóját. Hát nem paradoxon, hogy egy munkáskormány egy olyan kampányt támogat, amely munkások ellen irányul? A zsidó munkások a munkásinternacionálnál fognak tiltakozni az angol munkáskormány akciója ellen.

Berlin, május 30. A németországi cionista szervezetek tiltakozó memorandumot nyújtottak át a berlini angol követésnek, amelyben élesen hangon protestálnak a bevándorlás felfüggesztése ellen.

Bécsben mintegy háromezer ember jelent meg a Konzerthausban megtartott impozáns tiltakozó gyűlésen, ame-

lyen a bécsi zsidóság vezetőférfiai egyöntetűen elítelték az angol kormány intézkedését.

Félix Warburg memoranduma az angol kormányhoz

Newyork, május 30. A bevándorlás felfüggesztése különösen az amerikai zsidóság körében váltott ki nagy felháborodást és elkeseredést. Félix Warburg a Jewish Agency adminisztratív bizottságának elnöke memorandumot nyújtott át a washingtoni angol követésnek, amelyben felszólítja az angol kormányt a bevándorlás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés visszavonására.

— Ez a rendelkezés — írja Félix Warburg memoranduma — az egész világ zsidóságában nagy elkeseredést és nagyfokú elégedetlenséget váltott ki. A bevándorlási certifikátok visszavonása nemcsak Európa, de az Egyesült Államok zsidóságában is igen rossz benyomást keltett. Sok millió zsidó tiltakozik az angol kormány ezen lépése ellen, mert az élesen ellenkezik a mandátum szellemével és szövegével és az angol kormány ígéreteivel, amelyeket a zsidó népek tett. Azóta, hogy a főkormányzó kibocsátotta a visszavont bevándorlási certifikátokat, az ország helyzetében semmilyen változás nem történt, amely indokoltá tenné a bevándorlás felfüggesztését. Ez az intézkedés távolról sem szolgálja azt a célt, hogy enyhítse a palesztinai nyugtalanságot, hanem ellenkezőleg fokozni fogja a zsidó nép elkeseredettségét, mert az angol kormánynak ezen lépése megfosztja a zsidó népet a mandátumban biztosított jogaitól, attól a jogától, hogy emelje a bevándorlást és hogy országában ne csak megtört eleme, hanem jogainak teljes jegyében élhessenek.

Warburg memoranduma végül az amerikai összzsidóság felháborodó tiltakozását fejezi ki és azon reményének ad kifejezést, hogy az amerikai zsidóság ezen felhívására az angol kormány megfelelő választ fog adni.

A fellachok tiltakoznak az ellen, hogy az effendik az ő nevükben beszéljenek

Jeruzsálem, május 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az arab effendik egyik delegációja, amelynek tagjai: Selim Farah, a Shaw-bizottság arab földszakértője, Ameen Tamimi, Issa Elissa és Akhtar a Palesztina szerkesztője, felkeresték Sir John Hope Simpsont és kifejtették előtte, hogy a mai mezőgazdasági szisztéma szerint egy öttagú arab

rek érdekeinek respektálását célozzák. Dr. Fischer Tivadar mindenekelőtt általánosságban erélyesebb rendszabályok alkalmazását sürgette az antiszemita kilengésekkel szemben. Ezután feltárta a miniszterelnöknek azt a méltatlan szituációt, amelyet a tárgy-frumosi zsidók letartóztatása idézett elő. Szorgalmazta a miniszterelnöknel a letartóztatottak azonnali szabadonbocsátását. Nagymértékben ennek az intervenciónak tudható be, hogy tegnapelőtt a tárgy-frumosi letartóztatott zsidókat a jassi törvényszék csakugyan szabadlábra helyezte.

Legfontosabb tárgya volt a megbeszélésnek az új szesztörvény. Dr. Fischer Tivadar ismertette a törvényjavaslatnak a zsidó szatócsok és kocsmárosok szempontjából való sérelmes rendelkezéseit és rámutatott arra, hogy a törvény évtizedek óta respektált szerzett jogokat rabol el. Kérte ezen sérelmes szakaszok módosítását. Maniu miniszterelnök kilátásba helyezte, hogy a felhozott indokok alapján a méltányosságnak azon határáig fog elmenni, amely még összeegyeztethető a kormánynak ebben a kérdésben elfoglalt elvi álláspontjával.

esaládnak minimálisan kétszáz dunam földre van szüksége, úgy, hogy ha nem fognak intenzív metódusokat életbe léptetni, akkor Palesztinában földhiány fog beállni.

Sir John Simpson május 25-én elhagyta Beershebat ahol tárgyalásokat folytatott Meidan sejjel, kikről tudvalevő, hogy a Shaw-bizottság előtt a zsidó bevándorlás ellen foglalt állást.

A fellachok körében nagy elégedetlenséget váltott ki, hogy az effendik az ő érdekeiket is képviselni akarják. A fellachok egyik képviselője, az „El Karmel” című lapban felhívja a főkormányzót, hogy semmisítse meg az adósok börtönére vonatkozó törvényt, hogy ezáltal kivégyék az effendik kezéből az eszközt, amellyel ők elnyomják és sajnargatják a szegény fellehokat. Az effendik ezzel szemben kifejtették, hogy amennyiben az adósokat nem fogják elzárni, akkor a jövőben megszüntetik a hitelt a fellachokkal szemben.

Campbell őrnagy újra kijelentette, hogy a bevándorlást csak ideiglenesen szüntették be

Jeruzsálem, május 30. Rabbi Uziel Tel-Aviv főrabbi, rabbi Mayer Berlin, a Mizrahi világszervezet elnöke és Mereminsky munkásvezér küldöttéleg felkeresték a déli tartomány kormányzóját, Campbell őrnagyot, és nyújtották a csütörtökön lezajlott népgyűlés határozatát. Campbell őrnagy kifejtette a delegáció előtt, hogy a bevándorlás felfüggesztése csupán egy átmeneti intézkedés, amelyet a Shaw-bizottság jelentése az arab delegáció londoni látogatása nyomán foganatosított, miután az arab delegáció kifejtette, hogy Palesztina nem képes újabb bevándorlókat magába fogadni. Sir John Hope Simpsont azért küldték ki, hogy a való tényállást megállapítsa. A zsidók nem szabad elfelejtsék, hogy a Balfour deklaráció két részből áll és a kormánynak mindkét részt respektálnia kell.

Colville az északi tartomány kormányzója fogadta a haifai zsidóság delegációját, akik eljuttatták hozzá a jissuv tiltakozását. Colville kifejtette, hogy az angol kormány intézkedése a bevándorlóknak csupán egyik kategóriájára és csupán a kibocsátott certifikátokra vonatkozik.

Hirdessen az Uj Kelet-ben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

— Avigdor Hameiry előadó turnéja.
 Avigdor Hameiry, a kiváló héber költő és történetíró, a vásárhelyi zsidóság előtt tartotta lelkesedéssel fogadott előadását. Hameiry a jövő hét keddjén Lugoson, szerdán Temesváron, csütörtökön Karánsebesen, szombaton pedig Aradon fog előadást tartani. Hameiryt nagy érdeklődéssel várja a városok zsidósága.

— Ünnepi istentisztelet. A Ferdinánd király-uti zsinagógában a Sabuoth-i istentiszteletet rendje: június hó 1-én, vasárnap és június hó 2-án, hétfőn este pont 8 órakor, hétfőn és kedden délelőtt 10 órakor. Ez utóbbi napon megemlékezés az elhunytakról. (Mazkir.)

— Az Aviva-Barisszia szezonzáró kommersze. Kolozsvár zsidó társadalmának osztatlan érdeklődése mellett rendezték meg a kolozsvári Academi-Barisszia, valamint az Aviva-szervezetek szezonzáró kommersziumát, amelynek különös fényt kölcsönzött az a tény, hogy többek között Avigdor Hameiry is megjelent az Avivák és Barissziánusok körében. A kommerszt Kasztner Ernő nyitotta meg, az officális rész bevezetéseket Léb Baba az ifjú Avivákat, Noszin mérnök pedig az Aviva áhóthajait avatta fel. Harnik Ferenc, az Academi-Barisszia ros selisije bejelentette az egyesületben történt vezetőségváltást, amelynek eredményeként Kasztner Rezső, az új ros rison foglalta el az elnöki széket. Az új ros rison hangsúlyozta, a Barisszia továbbra is a pártok felett kíván maradni. A leleplező vezetőséget Katz László ros seni bucsuztatta el, majd tizenöt egyetemi hallgatót avattak fel ünnepi keretek között a Barisszia tagjaivá. Péterffy Andre köszöntötte fel ezután dr. Marton Ernőt és Noszin Mór, a Barisszia zá-kénjeit abból az alkalomból, hogy a kolozsvári városi tanács tagjaivá választották. Végül Léb Ödönt, a KIB tagját avatta fel dr. Fenichel József a Barisszia cháver chavodjává, majd a hivatalos rész befejezésekor Noszin Mór köszöntötte fel lendületes beszédben Avigdor Hameiryt, a Jisuv koszorú költőjét, akit a Barisszia Hitachdnt adon-kavédjává választott meg. Hameiry szárnyaló beszédben köszönte meg megválasztását és elismeréssel adózott a Barisszia cionista tevékenységének és fegyelmességének. Az in-officiális rész, amelyet kedélyes felszólalások töltöttek ki, a késő éjjeli órákban táncal nyert befejezést.

Urológiai, vese-, hólyag- és végbél-betegknél a természetes Ferenc József keserűviz gyorsan esőkenti a székelési zavarokat. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a Ferenc József víz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Paszternák Leopold halála. Súlyos vesztés érte e héten Máramarosban zsidó kereskedői társadalmát. Meghalt Paszternák Leopold, aki évtizedeken keresztül vezető szerepet töltött be a szigeti rövidáru piacon s ezen idő alatt mintaképe volt a korrekt és talpig becsületes kereskedőtípusnak. Paszternák Leopold tagja volt valamennyi zsidó jótékonyági egyesületnek és hathatósan támogatta a cionista mozgalmat. Teme-tése az egész város osztatlan részvéte mellett ment végbe.

— Turistakirándulás. Az Erdélyi Kárpátgyógyászati kerékpáros osztálya június 1-én, vasárnap kirándulást rendez Tordára. Gyülekezés a Mátyás-ház előtt. Indulás vasárnap reggel fél hat órakor. Útirány: Felek—Bányabükk—Hármas—Torda. Megtekintés tárgyai lesznek Torda város nevezetességei. Vezetők: Hidegh Márton és Péter János. Egyesületi jelvény feltűzése a tagok részére kötelező. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

Az északkeleti csapatok áttörték a délkini kormány csapatainak frontját

A déli csapatok kincstárát rablók fosztották ki

London, május 30. A Times sanghaji táviratát közli, mely szerint az északkeleti áttörték a délkini kormány csapatainak frontját és elkezdett harcok után több mint ötezezer embert foglyul ejtettek s nagymennyiségű hadianyagot is zsákmányoltak. Jen tábornok csapatai a győzelem után ellenállhatatlanul nyomulnak előre dél felé. A délkini csapatok körében lázadások törtek ki.

A legutóbbi két nap nagy harcaiban Csang Kai Sek, parancsnok és a déliek köztársasági elnöke is megsebesült. London, május 30. Sanghaji jelentés szerint a déli csapatok kincstárát szállító hajókat a Jangesen kalózkodó meg-támadták. A tengeri rablók lemészárolták a személyzetet és a csapatoknak szánt zsoldot birtokba vették.

Mérges gázok öltek meg Ploestiben három fiatalembert, akik petroléumot kerestek egy elhagyott kút fenekén

Bucuresti-Bukarest, május 30. Ploestiben tegnap megrendítő szerencsétlenség történt. A strada Bucuresti 244 sz. háznak az udvarán egy körülbelül 5 méter mély elhagyott, régi petroléum-kút áll. Egy Nemes Alexandru nevű ploesti fiatalembert tegnap abban a hiszemben, hogy a kútban kiaknázható petroléumra fog bukkanni, leszállt a kút fenekére, ahol azonban eszméletlenül

esett össze, mert a kút fenekén rejtőző gázok elkábították. A kísérletben lévő két munkás habozás után ugrott a fiatalembert segítségére, de ők is hasonló sorsra jutottak. A szomszédok hamarosan észrevették a tragédiát, kötelet kerítettek, de már csak holtan tudták felhúzni a három szerencsétlen embert a kútból. A tragédia áldozatai iránt óriási a részvét.

Egy aradi tönkrement kerékgyártó felesége nyerte meg a Zsidókórház sorsjáték 200 ezer lejes nyereseményét

Vasárnap lesz az utolsó sorshuzás, amelyen a sorsjáték egy millió lejes nyereseményét huzzák ki

Cluj-Kolozsvár, május 30. A Zsidó Kórházgyógyászati sorsjátékának mai húzásán a 200 ezer lejes nyereseményt egy aradi asszony, névszerint Gábor Jánosné nyerte meg, aki Aradon a Regina Maria 19. szám alatt lakik. A szerencsés nyertő iránt egész Aradon nagy érdeklődés nyilvánul meg s egyre-másra jelentkeznek nála a gratulánsok. A 200 ezer lejes nyeresemény kihúzása után a lázas érdeklődés most már teljes egészében a vasárnapi sorshuzás felé irányul, amelyen a sorsjáték egymillió lejes nyereseménye kerül sorsolásra. Csak természetes, hogy a sorsjáték iránti érdeklődés most már a tetőfokra hágott.

Aradi tudósítónk jelenti: Aradon az esti órákban futótüzként terjedt el a hír, hogy a kétszázézer lejes nyereseményt egy aradi ember nyerte. Tudósítónk a szerencsés nyertőt, aki egy tönkrement földhözragadt szegény kerékgyártó felesége és szegényes lakásukon kosztadástól él az egész család. A kerékgyártó felesége még az elmúlt év októberében vette a sorsjegyet és most az egész család földöntúli örömmel ünnepel. A kétszázézer lejes nyereseményt egy aradi bank utján már holnap ki-

fizetik a szerencsés nyertőnek. Egyébként Molnár Ilona máramaros-szigeti lakos, aki a sorsjáték egyik 50 ezer lejes nyereseményt nyerte meg. Paszternák Salamon utján 500 lejt jutottatott el a Zsidó Kórház javára.

A mai sorshuzás eredményeit az alábbi listában közöljük:

100 lejt nyertek:

80.568, 84.324, 57.492, 7150, 30.640, 30.971, 6771, 115.651, 16.372, 117.993, 2076, 37.646, 75.900, 63.560, 38.357, 41.501, 41.512, 92.445, 1982, 68.565, 24.334, 27.174, 123.778, 8644, 99.583, 15.095, 87.679, 80.504, 36.294, 52.717, 103.504, 99.969, 72.033, 15.540, 104.992, 22.323, 106.387, 127.824, 16.682, 26.552, 45.026, 40.709, 47.064, 139.018, 47.325, 30.078, 29.653, 62.472, 94.372, 115.323, 67.130, 6788, 147.019, 42.098, 25.192, 81.799, 10.011, 29.748, 66.438, 145.723, 16.867, 112.643, 64.016, 104.460, 35.853, 15.689, 13.673, 39.502, 38.836, 14.178, 83.659, 126.946, 71.117, 110.390, 51.947, 119.593, 88.715, 38.725, 51.067, 7722, 87.498, 109.551, 3300, 14.783, 88.519, 58.187, 45.326, 73.295, 16.660, 66.005, 63.561, 44.886, 53.415, 126.387, 49.156, 2811, 11.876, 52.660, 47.831, 17.071.

Autóbusz menetrend ★ MERA & COMP.

Érvényes: 1930 május 15-16!

Simleu-Silvaniei—Zálu				Zálu—Simleu-Silvaniei			
INDUL				ÉRKEZIK			
710	810	1230	18	745	1110	14	19
730	820	1250	1820	725	11	1340	1840
810	910	1320	19	645	1030	13	18
Zálu—Crasna—Ciucea				Ciucea—Crasna—Zálu			
645	13	18	Zálu	1330	19	8	
725	1340	1840	Vársolt	1340	1830	720	
745	1445	20	Crasna	1120	1815	7	
915	16		Ciucea	1005	17		
Simleu—Crasna—Ciucea				Ciucea—Crasna—Simleu			
710	14	1815	Simleu	12	1845	745	
735	1420	1835	Vársolt	1140	1830	720	
745	1445	19	Crasna	1120	1815	7	
915	16		Ciucea	1005	17		
Carei—Simleu—Zálu				Zálu—Simleu—Carei			
15	430		Carei	1630	1030		
16	530		Tășnad	1530	930		
1745	7		Simleu	14	8		
19	815		Zálu	13	645		
	915		Ciucea	1005			
ÉRKEZIK				INDUL			

Első osztályu orth. kóser penziókat Szovátána fő centrumban fűrdőigazgatósággal szembeni Krisztina villába helyezték át. Felvilágosítással szolgál Stark Ferencz.

200 lejt nyertek:

136.775, 64.319, 28.559, 18.216, 30.169, 41.692, 110.320, 10.248, 85.377, 32.626, 114.985, 16.251, 57.449, 80.716, 41.858, 19.335, 112.153, 106.978, 74.258, 45.322, 127.865, 68.912, 44.367, 72.403, 17.157, 90.727, 110.392, 29.536, 101.803, 58.214, 46.568, 57.767, 132.093, 28.568, 47.570, 115.441, 134.397, 135.134, 52.972, 50.673, 96.907, 94.950, 42.001, 133.404, 77.806, 121.613, 44.353, 130.385, 39.972, 63.909, 22.769, 104.390, 53.573, 40.587, 58.459, 126.657, 82.209, 143.743, 13.945, 115.586, 123.447, 51.456, 131.820, 50.437, 17.916, 56.981, 135.279, 22.444, 66.215, 133.592, 120.134, 142.479, 36.029, 49.919, 137.510, 138.720, 144.847, 80.440, 130.491, 124.429, 141.276, 31.394, 71.230, 27.068, 121.646, 47.116, 21.405, 134.024, 4795, 129.561, 68.159, 68.376, 19.576, 91.454, 77.643, 36.055.

2000 lejt nyertek:

72.458, 114.014, 349, 89.736, 111.596, 18.725, 116.397, 97.879, 106.705, 138.967.

10.000 lejt nyertek:

72.415, 19.987, 1968, 17.990, 36.913.

200.000 lejt nyert:

108.788.

— Sikeres rádióbeszélgetés Berlin és Los Angeles között. Berlinből jelentik: Erdekis kísérletet hajtottak végre a nagy távolságra ható telefonbeszélgetés terén Berlinben. A beszélgetés Berlin és egy Los Angeles felett keringő utasszállító repülőgép utasai között zajlott le a berlini Deutsche Lufthause irodáiból. A kísérlet teljes mértékben sikerült. A repülőgép utasai olyan jól hallották a 17.000 kilométeres távolságról közvetített beszélgetést, hogy visszarádiózták: beszéljenek Berlinben hal-kabban. Most már bizonyosra vehető, hogy a Zeppelinről Lakehurstból közvetített beszédet egész Németországban jól fogják hallani a rádióelőfizetők.

— Megjelent az „Uj Elet” vegetárius folyóirat június száma. E kitűnő és a vegetárius eszméknek megfelelő lapot nem szükséges olvasóinknak külön figyelmébe ajánlanunk, mert rövid fennállása óta közkedvelté lett és mindenki ismeri. Főbb tartalma: 1. Hívjuk a fiataloságot. 2. Nyeréstáplálkozás és a rák-betegség, írta dr. Stanea Constantin, egyetemi m. tanár. 3. Ovidius: A vegetarizmus elgondolása. 4. A nyerskoszt elkészítése (folytatás). 5. Schlickeisen: Együnk sok gyümölcsöt. 6. Miként lett Schröter, híres állatfésztő vegetárius. 7. Juniusi nyerskosztreceptek, írta Bene Emilné, Arad. 8. Eszmefuttatás, írta Lörineziné Olga, Oradea stb. Kapható a kiadóban, Cluj, Strada Gelu 20. Telefon 14—55.

BARHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Kérjen **CIPOT** minden modellel exclusiv

Schwartz Monyhértné orth. zsidó **leánynevelő intézete** (internátusa) Oradea, Szaniszló-utca 13. szám

Az iskolai vakáció ideje alatt **gyermeknyaraltatást** rendez a Püspöktúrdőbe 10 éves korig, fiúk és lányok, azontúl csak lányok részére **kisérő nélkül is.** **Orcsó díjazás, hízó, nap és légkúra.** Állandó német tanárnő és orvosi felügyelet.

Uj férfi- és fiu-ruha üzlet

Kész ruhák, valamint saját szabóságom által, saját szöveimből készült **férfi- és fiu-ruhákat, trenchot és kabátokat** legújabb divat szerint készítve, legelőnyösebben szeresheti be **Mendel Lajosnál** CLUJ, Calea Reg. Ferdinand volt Wesselényi-utca 2/A szám

Szabott árak!!! Szolid kiszolgálás!!!

Anton Rosen HÉBER gyalpu és sely nagykereskedése

...kóser penziócentrumban fürszembeni Krisz...
...zták át. Felvilá...
... Stark Ferencz.

59.	18.216.	30.169.
48.	85.377.	32.626.
49.	80.716.	41.858.
78.	74.258.	45.322.
67.	72.403.	17.157.
36.	101.803.	58.214.
33.	28.868.	47.570.
134.	52.972.	50.673.
1.	133.404.	77.806.
85.	39.972.	63.909.
73.	40.587.	58.459.
43.	13.945.	115.586.
20.	50.437.	17.916.
4.	66.215.	133.592.
29.	49.919.	137.510.
0.	130.491.	124.429.
0.	27.068.	121.646.
24.	4795.	129.561.
6.	91.454.	77.643.

9. 89.736. 111.596.
106.705. 138.967.

17.990. 36.913.

szelgetés Berlin és Berlinből jelentik: hajtottak végre a telefonszélgetés beszélgetés Berlin lett keringő utasai között zajlott Lufthause irodái mértékben sikeresai olyan jól haladéras távolságról est, hogy vissza Berlinben haladérasra vehető, kehurstból közve... Németországban adióelőfizetők.

„Elet” vegetárius na. E kitűnő és a megfelelő lapot binknak külön fi... mert rövid fenn... lett és mindenki... 1. Hívjuk a fia... álközös és a rák... anca Constantin, Ovidius: A ve... a. 4. A nyerskoszt... 5. Schlickeisen: söt. 6. Miként lett... stó vegetárius. 7. eptek, írta Bene... zmeftuttatás, írta... dea stb. Kapható... ada Gelu 20. Tele-

ENT KÖNYVET UJ KELET AN.

CIPOT minden modellexclusiv

...Püspöktúróba 10 éves...
...korig, fiúk és leányok, azonfelül csak...
...leányok részére kísérő nélkül is.
...Orosz díjazás, hízó, nap és lég...
...kúra. Állandó német tanárnő és...
...orvosi felügyelet.

...árak!!!
...gálás!!!

SZÉP ARCBÖRE LESZ HA

Germanorée

ARCKRÉMET HASZNÁLJA

EZT A VILÁGHÍRŰ ARCKRÉMET A 100 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ PÁRISI GYÁR KÉSZÍTI.

Germanorée

PARFÖM GYÁR

PÁRISBAN 1818 ALAKULT

Mindenütt kapható!

KÖZGAZDASÁG

25 ezer vagon mult évi termény vár még eladásra

Madgearu hibáztatja hogy a gabonakereskedelem nincs beszerelve Egy milliárd lej bevétel az exportilletékekből A külföld nem tanusit elég érdeklődést

Bucuresti-Bukarest, május 30. Az ipar kamarák szövetségének közgyűlésén Madgearu Virgil pénzügyminiszter nagyszabásu beszédet tartott a politikai életbe kapcsolódó különféle közgazdasági kérdésekről. A szesz törvénnyel kapcsolatosan kijelentette, hogy a törvénytervezet az összes illetékes körök meghallgatása után készült el.

A miniszter a mezőgazdasági krízissel kapcsolatban ezeket mondotta: — Az egész világ mezőgazdasági krízisben van. Nekünk, mint agrárállamnak, természetesen elsősorban viselnünk kell a következményeket. Az elmúlt esztendőben is kitűnő volt az aratás eredménye és ebben az évben is igen kitűnőnek ígérkezik a termés. A mult évről még 25 ezer vagon termény vár eladásra. Roppant megnehezíti a helyzetet, hogy a gabonakereskedelem nincsen beszerelve. Erre vezethető vissza, hogy az ország egyes részei szerint változnak a gabonáárak. A külföldi piacokon is többféleképpen jegyzik a román gabonát. A kormány megtette a szükséges lépéseket ennek az akadálnak a leküzdésére.

— Az exportilletékek kérdése is nagyban foglalkoztatja a kormányt. Elismerjük, hogy az exportilletékek nem szolgálják az ország mezőgazdasági érde

Anton Rosenzweig Claj
ספרים אונר שלימים גראמדהאנרלונג
Héber könyvek
gyapju és selyemtalleszek
nagykereskedése. — Gyári árak!

keit, azonban a költségvetést csak úgy lehetett összeállítani, hogy ezekből az illetékekből több mint egymilliárd lejt állítottunk be. A kormány minden erejével azon igyekszik, hogy a kereskedelem munkáját megkönnyítse, így már

a közeljövőben sor kerül az államvasut tehertarifájának lényeges leszállítására. A továbbiak során a pénzügyminiszter a kormány kereskedelmi politikájával foglalkozott. Kijelentette, hogy a vámtarifák megállapításánál különösen tekintetbe vették a nemzeti ipar érdekeit. Olaszországgal már megkötötte a kormány a kereskedelmi szerződést. Kivánatosnak tartja, hogy Európa valamennyi állama együtt működjön közgazdasági téren.

— Nem a mi hibánk, — fejezte be beszédét Madgearu miniszter — hogy a külföldi tőke nem tanusított eddig nagyobb érdeklődést országunk iránt, hanem az a súlyos krízis, amely a világ két leghatalmasabb államát, az Egyesült Államokat és Angliát elkedvetlenítette.

Elkészült a kamatuzsora elleni törvény

Bucuresti-Bukarest, május 30. A parlamenti szesszióban utolsó törvény lesz, amelyet meg fognak szavazni, a kamatuzsora elleni, a betétesek védelméről és a megterhelt ingatlanok eladásáról szóló törvény, amelynek javaslatát Maniu, Madgearu és Mihalache már magukévá is tették. A javaslat pontosan megállapítja azokat a kamathatárokat, amelyeket túllépve, uzorát képeznek, gondoskodik a betétesek fokozottabb védelméről, még pedig olymó-

don, hogy az alaptőkék és tartalékok szerint állapítja meg azt, hogy mennyi betétet fogadhatnak el a bankok, ezenkívül kimondja a javaslat, hogy megterhelt ingatlanokat csak abban az esetben lehet elárvereztetni, ha az ingatlan értékének legalább háromnegyed részét ajánlják fel vételi összeg fejében. Szó van arról, hogy a betétek szabályozására vonatkozó rendelkezéseket egyelőre kihagyják a javaslatból és azt a készülő banktörvény keretében rendezik.

A hadikölcsönt jegyzők nem kötelesek a lombardkölcsönt a bankoknak visszafizetni

A temesvári tábla feltűnésteltő ítélete. — A bankok csak a magyar vagy osztrák államot perelhetik

Timisoara-Temesvár, május 30. A temesvári tábla tegnap Axente Cornel semmitűszéki bíró elnöklete alatt a hadikölcsöntulajdonosokat általános

érintő elvi kérdésben hozott ítéletet. Ismeretes, hogy a világháboru idején a nagyobb pénzügyintézetek a hadikölcsön jegyzetetésével is foglalkoztak és hogy

megkönnyítsék ügyfeleiknek a kölcsönjegyzést, azonnalra rendszerint megelégedtek a hadikölcsön összegének a negyedrésszel, a fennmaradó összeg erejéig pedig hitelt folyósítottak a hadikölcsönt jegyző részére. Ezzel szemben a kötvényeket a pénzügyintézet vette át az államtól és a kölcsön teljes kifizetéséig jelzálogként visszatartotta. Ilyen pénzügyintézet volt a Temesvári Első Takarékpénztár is, amelynél többek között Schummer Péter németstamórai lakos és neje is jegyzett 30 ezer korona hadikölcsönt 1917-ben.

Schummer a háboru végéig fizette az esedékes részleteket, később azonban megszüntette a további fizetést, mire a bank a dettai járásbírószágon 13.550 lej tőke és kamatai erejéig beperelte. A járásbírószágon a pénzügyintézet elutasította azzal az indoklással, hogy a trianoni szerződés 188. szakasza értelmében Románia nem vállal kötelezettséget a volt osztrák-magyar monarchia hadikölcsönkötvényeinek beváltására és így a hadikölcsönkötvények időközben teljesen elértéktelenedett, tehát a kölcsön sem hajtható be.

Felelbezés folytán a per a temesvári törvényszék elé került, amely a felperes jogi érvelését elfogadta és Schummert és nejét kötelezte a bank által követelt összeg megfizetésére. Ezzel a határozattal természetesen Schummer nem elégedett meg és azt megfellebbezte a temesvári táblához. A felelbezési bíróság tegnap hirdette ki ítéletét, amely szerint helyt adott a Schummer-házaspár felülvizsgálási kérelmének és a Temesvári Első Takarékpénztárt elutasította keresetével, ezenkívül pedig elmarasztalta az összes költségek viselésében is. A tábla az ítélet indoklásában kimondja, hogy nem magánjogi és kereskedelmi eljárás alá tartozó kölcsönről van szó, hanem egy olyan kölcsönről, amely nem zétközi szerződések szerint itélendő el. Mivel a hadikölcsönjegyzés idején a felek magyar állampolgárok voltak és mivel a román állam nem vállalt kötelezettséget az osztrák-magyar hadikölcsönök beváltására, a felperes bank legfeljebb az osztrák vagy magyar államtól követelhetné a hadikölcsönkötvények beváltását. Az ítélet a hasonló függő ügyekkel bíró pénzügyintézetek körében elvi fontosságánál fogva, nagy feltűnést keltett.

Temesvári kényszerjegyzések. Temesvárról jelentik: Corcea P. és fia, Lloyd-sori autócég tegnap kényszerjegyzési kérelmet nyújtott be a törvénysekhez. Tóth József és társa optikus cég szintén kényszerjegyzést kért. Mindkét cég ötven százalékos egyezséget ajánl fel és ügyüket június 7-én fogják tárgyalni.

Pop Victor táblai elnök lesz a kolozsvári tőzsdebiróság elnöke. A kolozsvári ártőzsde elnöksége előterjesztést tett a kereskedelmi miniszternek a tőzsdei szindikusok és a választottbiróság elnökének kinevezése ügyében. Ertesülésünk szerint a miniszter a tőzsdei választott bíróságok elnökévé dr. Pop Victort, a kolozsvári itélőtábla elnökét fogja kinevezni.

Kolozsváron véget értek a telepadó-kivételések. Kolozsváron a telepadó-kivételével megbízott bizottság bevégezte munkáját. A bizottság jó munkát végzett a fiskus szempontjából, mert minden vonalon felemelte a községi taxák gerincét képező telepadókat. A gyárak és vállalatok telepadójának kivételével megbízott bizottság nem emelte ugyan a telepadókat, kivett adó összege azonban mégis meghaladja a tavalyit, mert a múlt év óta számos új ipartelep és vállalat létesült.

A Csehszlovák Nemzeti Bank leszállította a kamatlábát. Prágából jelentik: A Csehszlovák Nemzeti Bank mai ülésén a bankkamatlábát 5 százalékról 4 és félszázalékra szállította le.

A kisiparosok szövetségének ülése. A romániai kisiparosok szövetsége, amelynek székhelye Bukarestben van, az elmúlt vasárnap tartotta meg évi közgyűlését Bukarestben. Ezen a közgyűlésen elhatározták, hogy vasárnap, jövő hó elsején, az ország valamennyi városában, köztük Kolozsváron is a forgalmi adó ellen tiltakozó üléseket tartanak. A kolozsvári tiltakozó ülést vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg, az ipartestület székházában.

A kolozsvári iparkamara állásfoglalása a forgalmi és luxusadó ellen. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara szombati közgyűlésén veszik tárgyalás alá a forgalmi és luxusadó hivatása ellen beérkezett panaszokat. A kamara ezzel kapcsolatban memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben azt kéri, hogy szüntesse meg a kézműiparosok luxus és forgalmi adóját, vagy pedig ha ez nem lehetséges, a régi adótörvény rendelkezéseit hagyják érvényben.

Az Ugri központi vezetők bizottságának erdélyi és bánági tagjai. A Romániai Gyáriparosok Országos Szövetségének legutóbbi közgyűlésén Erdély és Bán-ság gyáripara részéről a központi vezetőségbe a következőket választották be: A kolozsvári körzet részéről dr. Böszörményi Sándor, a kolozsvári körzet igazgatója Desila Virgil a Banca Romaneasca igazgatója, Diamand Izsó, a Sodrnyipar igazgatója, Erdős Zsigmond a városi Phobus vasöntőde igazgatója, Farkas Mózes dr., a Renner-börgyár igazgatója, Lázár Simon, a tordai sörgyár igazgatója, dr. German Laurian dr., az Iris-gyár igazgatója, dr. Moskovits N., a nagyváradi Moskovits-Művek igazgatója, Vasile Osvada, az Agrár Bank igazgatósági tagja, Weiser Oszkár, a nagybányai Phoenix-Művek igazgatója. A bánági körzet részéről Baltescu Joan, Benedikt Norbert, dr. Jakobi Kálmán, Klein Viktor mérnök, Lendvay Jenő, Neubauer Gyula, Totis Rudolf. Aradról Mateescu Stefan, báró Neumann Károly. Marosvásárhelyről: Bürger Albert, Gyárfás Elemér, Krammer Jenő, Singer Márton. A bánági gyáriparosok részéről: Drexler Vilmos, Klein Ernő, Müller Henrik, Tausig József, Tolnay János, Veres Ernő. Az aradiak részéről: Niculescu Christea, Rác Sándor, Marosvásárhelyről: dr. Lakatos Sándor és Steckel Arthur.

SPORT

A csütörtöki sporteredmények

Cluj-Kolozsvár, május 30. Hősök napján kevés sportesemény zajlott le az országban. Kolozsváron csütörtökön egyáltalán nem volt futballmérkőzés, ellenben két egyesületünk futbalistái, a Romania és KMSC játékosai Marosvásárhelyen a Muresel, illetve Váradon a Törekvés csapata ellen játszottak és mindkét helyen vereséget szenvedtek a kolozsváriak.

Kun Máttyás Fia

Acélárúk

ÖTVEN ÉVE

Shaklátszerész

HELYEZTE ÁT APÁM Debrecenből Kolozsvárra üzletét. Előbb a Kandia-utcában, 47 éve mai helyén, Cal. Victoriei 2 alatt áll fenn az ország legrégebbi acéláru és látszerész szaküzlete. Mindig megbízható, jó minőségű árut adott és jó munkát végzett, ezáltal nevének tisztelét és becsületet szerzett.

Huszonöt éve elhalt apám példáját követem, — és hogy vevőköröm tizezrei között számosan évtizedek óta tisztelnek meg bizalmukkal; hogy nehéz gazdasági válságok dacára vevőköröm nem apad, hanem növekszik, — ebből következtetem, miszerint nekem is sikerült jó nevet szereznem.

Jó hírnevem fentartását sohasem fogom elhanyagolni.

Részletes eredmények a következők: **Marosvásárhely.** Mures-Romania (Cluj) 2:0 (1:0). Biró Fischer. Marosvásárhelyen a Romania játszott a Mures ellen, amely a Romania kudarcával végződött. A csapaton a fardadság jele látszott, ami nem indokolja a vereséget. A Mures klasszissal jobb volt ellenfelénél és így könnyen megverhette a Romaniát.

Nagyvárad. Törekvés—KMSC 3:1 (2:1). A KMSC nagyon gyenge játékot tudott produkálni, amit fokozott az a tény, hogy a csapat Fazekas, Dési és Szabó nélkül állott ki. Viszont vendégként játszottak Szatmári és Szaniszló a KMSC csapatában.

Már kezdés után kibontakozik a Törekvés fölénye a KMSC felett, azonban a Törekvésnek csak a harmincadik percben sikerül megszerezni a vezetést Zsiga révén. Pár perc múlva a KMSC balszélsője (Bakker) egyenlít. A harminchetedik percben Gábor éles lövését Szatmári kiejti, amit a résen levő Török juttat a hálóba. A második félidőben Nagy Ödön beállítja a végeredményt. Fülöp bíró észrevehetőleg nyomta a KMSC-t téves ítélezésével.

Bukarest. Juventus—Mihai Viteazul (Kisenev) 4:2 (3:1). Országos központosította a Juventus nehéz küzdelem után tudta csak maga alá gyúri ellenfelét. A mérkőzés lefolyása mindvégig igazi sporttelvezetést nyújtott a közönségnek. A Juventus ezzel a győzelmével kvalifikálta magát az országos döntőmérkőzés lejátszására.

Az Universitatea egyes lapok közléseivel szemben nem utazott le Aradra, hogy az ottani bajnok Gloria CFR-rel központosított játszik, mivel a mérkőzést különböző okok miatt csak vasárnap játszhatják le.

Külföldi eredmények

Budapest. Sabária—III. kerület 2:0 (0:0). Magyar kupamérkőzés, amelyet az újdonsült elsőosztályú csapat megérdemelten nyert meg, a lanyhán és elbizakodottan játszó III. kerület együttesével szemben.

Színház—Művészet

A Magyar Színház irodájának közleményei:

AZ ÉNEKLŐ FELHŐ Fred Thomsonnal

A magyar színház-mozi tegnapi új műsora, „Az éneklő felhő” bemutatója alkalmával osztatlan nagy sikert aratott a szép számban megjelent közönség előtt. A film exotikus története, érdekfeszítően izgalmas eseménye mindvégig lekötötte a nézőt. Külön élvezetet nyújtanak a szebbnél-szebb csodás tájfelvételek, melyek hátterét képezik az érdekes eseményeknek. A főszerepben Fred Thomson nagyszerű alakítást nyújt.

Kiegészítő műsorul a „Nizzai karnéval” című Híradó és „Revolveres kártyás” hallatlanul kacagató 2 felvonásos amerikai burleszk kerül vetítésre. Előadások naponta 3, 5, 7 és este 9 órakor. Helyárak valamennyi előadás: 20 és 10 lej.

EGY VILÁGVÁROS BÜNE Dorothy Gish

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné a Magyar Színházban

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné lesz a Magyar Színház-moziban. Műsoron „Egy világváros bünei” filmatrakkció 7 felvonásban, a főszerepben Dorothy Gish. Helyárak: 15 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombaton, május 31-én 3, 5, 7 és 9 órakor: Az éneklő felhő.

Vasárnap, június 1-én d. e. 11 órakor: Matiné 10 és 15 lejés helyárakkal. Egy világváros bünei.

Vasárnap, június 1-én 3, 5, 7 és 9 órakor: Az éneklő felhő.

CORSO-MOZGO:

Szombat 5, 7, 9 órakor: Hollywood revü. Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Hollywood revü.

SELECT-MOZGO:

Szombat: A királyi páholyban, mélyen megható dráma, melynek főszerepét Alexander Moissi alakítja. A hírneves művész egyetlen beszélő és zenélő filme. Partnere a bájós Camilla Horn.

Vasárnap: A királyi páholyban, Alexander Moissi világhírű művész egyetlen beszélő és zenélő filme, melynek másik főszerepét a bájós Camilla Horn alakítja.

URANIA MOZGO:

Szombat: A gálans kalandor, izgalmas film a vad Far-Westből, főszerepben Key Maynard és Iova, Tarzan. Vasárnap: A gálans kalandor, izgalmas kalandorfilm, főszerepben: Key Maynard és Tarzan, a csodáló.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai Szombat, május 31.

Bukarest. 15: Hangverseny. 15.30: Előadás tanuló részére. 16: Zenekar. 18: Rádiógyermek. 19: Gramofon. 20: Színház, közben hírek.

Budapest. 9.15: Az Orsz. Postászenekar hangversenye. Raumer J.: Sertic — induló. Joh. Strauss: Bécsi vér — keringő. Beethoven: „Fidelio” — nyitány. Suppé: „Boccaccio” — egyveleg. Czibulka: Balettjelenetek. Hartel: Bravur-tipegő. Seel: Gretchen kedves tánc. Xilofonszólók. Kraul: Vigadj, magyar — egyveleg. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. Plaqueette: „A kornevillei harangok”. Agostini: Canto orientale. Agreves: Kis menü. Stefániai: Palomit a mia — tangó. Henriques: Tündértánc. Gay: Tondeyelo — keringő. Collins: Kakukóra — fox. 12.45: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: A Magyar Cserkészszövetség előadása. Kosch Béla szövetségi főtitkár vezetésével „Táborlőkészítés”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Vitéz Garamszeghy Sándor felolvasása: „Március 15-ike Szibériában”. 5.30: A m. kir. 1. honvégyalozred zenekarának hangversenye az Angol Parkból. Donáth: 1. honvégyalozred-induló. Strauss: Délszaki ró-

zsák — keringő. Rossini: Tell Vilmos — Halévy: A zsidónő — ábránd. Kacsóh: Részletek a „János vitéz” c. daljátékából. 6.30: „Mit üzen a rádió?” 7.30: Gramofonhangverseny. Fucik: A gladiátorok bevonulása. Ketelbey: Perzsavasár. Ozman-Perez Faire: Ay, ay, ay. Baer—Caesar—Schuster: Kék hawaii. Jolson—Dreyer—Rose: Sonny boy. Jolson—Dreyer—Rose: Egy szívárvány van a vállam körül. Kerr—Zamecnik: A rézbőrű. Harmath—Abraham: Harminckettes bakka vagyok én. A vig kovások — induló. A trombitás és a citrom. Gross—Kalmár: Messze van a Mester-utca. Kulinyi—Vince: Aranyszörű kisbáránka. Orth: Az órasüzletben. Sebő Miklós: Nem lesz kard a seprőnyéltől. Szécsi Amade: Jána — tangó. A sziget dala. Igor Borganoff—Kurt Schwabach: Zigeunerweisen. Delibes: „Lakmé” — csemettyüaria. Kiszely Gyula: Fehér orchideák — tangó. Blankenburg: A gladiátorok kivonulási indulója. 8.45: Johann Strauss-hangverseny. Közreműködnek: Darvas Ibolya és Szedő Miklós a Városi Színház operanékesei és a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Acigánybáró. Nyitány. Barinkay beléplője. Ki esketett? — duett. Cigánydal. Kék Dunakeringő. Ali baba és a negyven rabló — nyitány. Denevér — nyitány. Tavasz hangok — keringő. A denevér: Alfréd dala. Bordal-duett. Nevető kuplé. Egy éj Velenceben — gondolat. Császár-keringő. Tere-tere — gyorspolka. Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungaria-szállóból.

Bécs. 19.35: Dal- és áriaest. **Berlin.** 19.10: Orosz zene. **Frankfurt.** 20: Orgona. **Varsó, Kattovitz.** 20.30: Szórakoztató zene.

Milano. 21.15: Kamarazene. **Róma.** 21.02: Vegyes hangv. **Osló.** 20: Rádiózenekar. **Prága.** 20: Mandolin és gitárzene. **Kassa.** 19.05: Smetana. Hazából. **Brünn.** 19: Fuvózenekar. 22.23: Kantonazene.

BENAMY: „KAJUT”. (Teljes kiadás) Ára 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

bebizonyíthatólag a vezető világmárka. Minőségileg feltétlenül megbízható és utánozhatatlan. Ügyeljen az „OLLA” névre.

Apróhirdetések

UTAZÓK! Berkovicsné **Oradea, str. Nicolai Iorga 19.** Zöldfa-utca. Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha.

JUNIUS 8-ÁN vasárnap Antverpenbe utazom, utitársnőt keresek, Schwarz Béke Alsd.

VADONATUJ ebédülő háló 10.000 lejés clesón eladó. — Értekezni dr. Márk Dcák F.-u. 38.

KERESEK jul. vagy aug. 1-re belvárosban vagy belvároshoz közel 2 szoba. Sonyha, mellékhelyiségekkel álló lakást, fűrdőszobával, esetleg anélkül. Ponsosan fizetek. Címeket a kiadóba kérek.

NÉHÁNY métermázsas **חיים נחמן ביאליק** hecsirrel ellátott libaszir olesó árban eladó. Tudakozódni Grosz Oradea, Saguna 5.

GIÁRVÁROSBAN MEGYE **SZÉKHELYEN** 35 éve fenálló textil üzlet betegség miatt átadó. Válasz: „Textil” jellegre a kiadóhivatallba.

SCHWARTZ IG-NÁCNE orth. köcső **VEGETARIUS ET-TERME** és tejcsarnok Reg. Ferdinand (Wes-selényi-utca) 10. szám alatt megnyitott. Ugyarott naponta friss tehén és bivalytej, ugyanígy naponta frissen készített tejszin, tejföl, vaj és túró kapható. Csecsemőknek és betegeknek állandóan egy táhéntől fejt tej kapható házhöz szállítva is.

TIJALMOZOTT raktárkészletet üzemiaköltözés miatt gyári áron alul árúsítja **Hecht Kalapüzem**

MAKULATURA papír 5 kg.-ként is eladó az Uj Kelet kiadóban

Hirdessen az Uj Keletben

XIII évfolyam 1930. Vas 5690 év

Sevuot

„Szamlálj magad kezdve, hogy sarlósátd. Annakután a Hetek ünnepekor szolgád és szolgáló urad istened előtt. És mindaz, ki a te gyon és a jövevény akik a te körödben zél, hogy te is szolgád. Cselekedj te szerint!”

A Biblia ezekkelikus szavakkal köpének megtartását. kor szolgáló voltál, kezd, hogy a szolgálósd óraja útött. szabadulás? Abból gyén kinyilatkozta zsidó törvényt az erretetnek, az igazságot a csodálatosan egysát, a Tórást.

Az egyiptomi sztető peszachi ünnepgyönyörű felbontak amikor az élet ar minden teremtmény Tóra. Zsidó szimból elnyomatás, azután eljá, esoda, amely nyomatás után nem elnyomó iránt a z zsidó társasélet von ban. A sevuoszkor latkoztatás követeli mindenkinek, aki zsi az egyenlőséget, kö emelkedettségét, kö mokeket.

„Nagyobb az, aki aki a főpapi méltós gyobb magánál a mondja a Talmud, hogy a legnagyobb munkra adatott: a fől sem anyagi javat talommal. A szellem népet tragikus sors lánzásánál konzervá nerálta, többet jelet natalomnál: anyagi diadalnál, uralomnál

Valahol írja egy naptól kezdve, hogy künk, nem volt irás pünk soraiiban. És att aki boldogtalannak akarnia kellett és b nyerhette az isteni gy belemélyedi és a de teste. És mi a dolgok ami sövunt ünnepepe rendezz Urad Istene den belül vagyok, a és az özvegy”.

Az egyiptomi szolg elem után minden lelki kultúra. Nem vörténelem távlatában zó néhány évszázad dejében, de nem volt or a galut vándorbo sekeredünk és felső kulturák áramába. E mináj hegyén szerzett ilésének veszedelem

és hang a zsidó n éltette. Ünnepi szent ogott, térjünk vissza et a kilombosodás n és idején kaptunk. ink, amikor idegen mbóló hadjáratuka len, voltak idők, am sekélyesítettük szell e egy ösztönös, egé nségtől duzzadó bens dítetté Sinájhoz bent Sináj kultúrájának v